РАЙНЕР МАРІЯ РІЛЬКЕ

РЕЧІ Й ОБРАЗИ

Вибрані поезії

З німецької мови

переклав

Богдан Кравців

НЮРНБЕРГ, 1947

**R. M. Rilke: „Things and Images“
Selection of Poems in Ukrainian
Translation.**

**Published by Ukrainian Newspaper „Czas“/„Time“, Furth/Nurnberg
Authorised by Eucom Hg, Civil Affairs Division — 17th September 1947.**

Видавництво „ЧАС“ Фюрт/Нюрнберг

**Обкладинка роботи арт. мал. Якова Гніздовського
Друковано 1 000 прим. у друкарні „Nürnbergger Presse“, Zirndorf**

RAINER MARIA RILKE

DINGE UND BILDER

Ausgewählte Gedichte

in ukrainischer Uebertragung

von

Bohdan Krawziw

NUERNBERG, 1947

Р. М. РІЛКЕ : РЕЧІ Й ОБРАЗИ

UKRAINIAN BOOKSELLERS
17469 JOS. CAMPAU AVE.
DETROIT 12, MICH. USA
TW. 3-0388

PRINTED IN BELGIUM

. . . doch wir wollen reifen,
und das heißt dunkel sein und sich bemühen.
R. M. R.

DAS IST DORT, WO DIE LETZTEN HÜTTEN SIND

**Das ist dort, wo die letzten Hütten sind
und neue Häuser, die mit engen Brüsten
sich drängen aus den banger Baugerüsten
und wissen wollen, wo das Feld beginnt.**

**Dort bleibt der Frühling immer halb und blaß,
der Sommer fiebert hinter diesen Planken;
die Kirschenbäume und die Kinder kranken,
und nur der Herbst hat dorten irgendwas**

**Versöhnliches und Fernes; manchesmal
sind seine Abende von sanftem Schmelze:
die Schafe schummern, und der Hirt im Pelze
lehnt dunkel an dem letzten Lampenfahl.**

ЦЕ ТАМ, ДЕ КРАЙНІ ВЖЕ ХАТКИ

Це там, де крайні вже хатки, звідкіль
нових дімочків вузькогруда малеч
з риштовань трудних тужно рветься в далеч,
мов хоче знати, де початок піль.

Там завжди весен недоквітла блідь,
в гарячці б'ється поза тинню літо,
хворіють, нидіють і вишні й діти —
і тільки осінь дише іногідь

чимсь злагідним, далеким; вечори
тоді бувають світлі, м'якосині:
тьмяніють вівці, в темній кожушині
чабан маячить при останнім ліхтарі.

DER FREMDE

Ohne Sorgfalt, was die Nächsten dächten,
die er müde nicht mehr fragen hieß,
ging er wieder fort; verlor, verließ —.
Denn er hing an solchen Reisenächten

anders als an jeder Liebesnacht.
Wunderbare hatte er durchwacht,
die mit starken Sternen überzogen
enge Fernen auseinanderbogen
und sich wandelten wie eine Schlacht;

andre, die mit in den Mond gestreuten
Dörfern, wie mit hingehalt'nen Beuten,
sich ergaben, oder durch geschonte
Parke graue Edelsitze zeigten,
die er gerne in dem hingeneigten
Haupte einen Augenblick bewohnte,
tiefer wissend, daß man nirgends bleibt;
und schon sah er bei dem nächsten Biegen
wieder Wege, Brücken, Länder liegen
bis an Städte, die man übertreibt.

Und dies alles immer unbegehend
hinzulassen, schien ihm mehr als seines
Lebens Lust, Besitz und Ruhm.
Doch auf fremden Plätzen war ihm eines
täglich ausgetret'nen Brunnensteines
Mulde manchmal wie ein Eigentum.

ЧУЖИЙ

Не зважавши, чи це ближнім гоже,
то ж втомився вже питати в них,
йшов він знову геть; губився, ник —
Бо злюбив ті ночі подорожні

більш як кожную ніч кохання він.
Зорював ночей чудових синь,
зорями мережану ясноту,
що ламали далечі тісноту,
мерехтливі, наче бій, від змін;

знав такі, що наче здобич світлу
скривши села в місячнім проміттю,
з ними в бран здавалися, або теж
в пишних парках двори старовинні
проявляли, що у них хвилину
гостював думками він турботний,
знавши, що не спиниться ніде;
і за мить вже при дорожнім згині
бачив знов шляхи, мости, країни
і надмір'я міст людних трудне.

Йти, минати все те без різниці
нежадібно — він у серця глибі
над маетки, розкіш, славу клав.
Тільки часом при чужих криницях
каменя протоптаного вибій
він про себе — наче власність — мав.

ÜBUNG AM KLAVIER

Der Sommer summt. Der Nachmittag macht müde;
sie atmete verwirrt ihr frisches Kleid
und legte in die triftige Etüde
die Ungeduld nach einer Wirklichkeit,

die kommen konnte morgen, heute abend,
die vielleicht da war, die man nur verbarg;
und vor den Fenstern, hoch und alles habend,
empfand sie plötzlich den verwöhnten Park.

Da brach sie ab; schaute hinaus, verschränkte
die Hände, wünschte sich ein langes Buch
und schob auf einmal den Jasmingeruch
erzürnt zurück. Sie fand, daß er sie kränkte.

ПРИ РОЯЛІ

І літа тремт . . . І втома пополудня . . .
Вдихнувши сукні свіжість, нестямка,
вона в глибокім вилила етюді
всю тугу, біль за дійсністю, яка

могла настигти завтра, ввечір нині,
а може й тут була, лиш скрита їй;
і з висоти — за вікнами в долині
відчула раптом парк пещений свій.

Спинилась; оком кинула — і руки
наохрест склавши, книжку прибагла
читати довгу — й гнівно одвела
жасмину дух. Він завдавав їй муки.

SANKT GEORG

Und sie hatte ihn die ganze Nacht
angerufen, hingekniet, die schwache
wache Jungfrau: Siehe, dieser Drache,
und ich weiß es nicht, warum er wacht.

Und da brach er aus dem Morgengrau'n
auf dem Falben, strahlend Helm und Haubert,
und er sah sie, traurig und verzaubert
aus dem Knieen aufwärtsschaun

zu dem Glanze, der er war.
Und er sprengte glänzend längs der Länder
abwärts mit erhob'nem Doppelhänder
in die offene Gefahr,

viel zu furchtbar, aber doch erfleht.
Und sie kniete kneender, die Hände
fester faltend, daß er sie bestände:
denn sie wußte nicht, daß er besteht,

den ihr Herz, ihr reines und bereites,
aus dem Licht des göttlichen Geleites
niederreißt. Zu Seiten seines Streites
stand, wie Türme stehen, ihr Gebet.

СВЯТИЙ ЮРІЙ

Цілу ніч, не встаючи з колін,
кликала його, молила тьмяно
дівчина чуйна: „Он — змій, поглянь но,
і не знаю, чом чатує він.”

Ось він зринув з досвіту імлі
на буланім, в панцері ясному,
та й узрів, як в захваті сумному
очі дівчини знялись

вгору, в світлість зброї й зір.
І помчав він осяйний з нестями
край країн з піднятими руками
вниз — у небезпеки вир,

лицар грізний, але ж даний їй.
Склала ж руки, навколінці стоя,
щоб він в бою тім її відстояв;
бо ж не знала, що загине змій

з рук того, кого вона призвала
чистим серцем з божеської слави.
В лютім бою поруч з ним стояли —
наче вежі — молитви її.

DER AUSZUG DES VERLORENEN SOHNES

Nun fortzugeh'n von alle dem Verworr'nen,
das unser ist und uns doch nicht gehört,
das, wie das Wasser in den alten Bornen,
uns zitternd spiegelt und das Bild zerstört;
von allem diesen, das sich wie mit Dornen
noch einmal an uns anhängt — fortzugeh'n
und Das und Den,
die man schon nicht mehr sah
(so täglich waren sie und so gewöhnlich),
auf einmal anzuschauen: sanft, versöhnlich
und wie an einem Anfang und von nah'
und ahnend einzuseh'n, wie unpersönlich,
wie über alle hin das Leid geschah,
von dem die Kindheit voll war bis zum Rand —:
Und dann doch fortzugehen, Hand aus Hand,
als ob man ein Geheiltes neu zerrisse,
und fortzugeh'n: wohin? Ins Ungewisse,
weit in ein unverwandtes warmes Land,
das hinter allem Handeln wie Kulisse
gleichgültig sein wird: Garten oder Wand;
und fortzugeh'n: warum? Aus Drang, aus Artung,
aus Ungeduld, aus dunkeler Erwartung,
aus Unverständlichkeit und Unverstand:
Dies alles auf sich nehmen und vergebens
vielleicht Gehalt'nes fallen lassen, um
allein zu sterben, wissend nicht warum —

Ist das der Eingang eines neuen Lebens?

ВІДХІД БЛУДНОГО СИНА

Іти, лишати всю ту плутаницю,
що наша мов, та все ж не нам дана,
що нас, як тремт води в старих криницях,
відсвічує й наш образ поглина;
Йти геть од всього, що ще раз, мов глиця,
мов терня нас чіпляється густе,
і того й те,
що зір їх не вбачав
(були щоденні, звичні аж надмірно)
умить пойняти оком: ніжко й мирно
і мов спочатку — прочуттям — раптово
зблизу збагнути, як неособово,
помимо й понад всіх той біль ставав,
що ним було дитинство повне вкрай —:
І все ж йти геть, казати: Прощавай!
Мов рвати знов загоєну вже рану,
і геть іти: куди? В непевність тьмяну,
в далінь, в якийсь нерідний теплий край,
що вчинки всі і дії він обстане
байдужністю куліс: стіна чи гай;
і йти: чому ж? Із нахилу, з удання,
із нетерплячки, з темного чекання,
з незрозуміння й дуру-незнаття:
Це все на себе брати й без пуття
вже держане лишати, щоб цілком
самотнім гинути, не знавши чом —

Чи це початок нового життя?

PIETA

So sehe ich, Jesus, deine Füße wieder,
die damals eines Jünglings Füße waren,
da ich sie bang entkleidete und wusch;
wie standen sie verwirrt in meinen Haaren
und wie ein weißes Wild im Dornenbusch.

So seh' ich deine niegeliebten Glieder
zum erstmal in dieser Liebesnacht.
Wir legten uns noch nie zusammen nieder,
und nun wird nur bewundert und gewacht.

Doch siehe, deine Hände sind zerrissen —:
Geliebter, nicht von mir, von meinen Bissen.
Dein Herz steht offen, und man kann hinein:
das hätte dürfen nur mein Eingang sein.

Nun bist du müde, und dein müder Mund
hat keine Lust zu meinem wehen Munde — ,
O Jesus, Jesus, wann war uns're Stunde?
Wie geh'n wir beide wunderlich zugrund'.

РІЄТА

То бачу ноги знов твої, Ісусе,
що мила їх тобі ще юнакові,
тривожно роззуваючи колись;
тоді вони в мого волосся повинь,
як біле звір'я в терен, уплелись.

То — в ніч кохання цю — дивлюся вперше
на тіло те, не кохане ні раз.
Ми не були ніколи вдвох, тепер же
вже тільки подиву й чування час.

Та глянь лиш, в тебе на руках ось рани —:
Кусанням їх, цілунками, коханий,
не я вчинила. В серці ж, у твоїм
відкритий вхід, що бути б міг моїм.

Ти втомлений, не прагнуть болю, тьми
печальних уст моїх уста пречисті —.
Коли ж була година наша, Христе?
Як дивно гинемо обоє ми.

DER PANTHER

(Im Jardin des Plantes, Paris)

Sein Blick ist vom Vorübergeh'n der Stäbe
so müd' geworden, daß er nichts mehr hält.
Ihm ist, als ob es tausend Stäbe gäbe
und hinter tausend Stäben keine Welt.

Der weiche Gang geschmeidig starker Schritte,
der sich im allerkleinsten Kreise dreht,
ist wie ein Tanz von Kraft um eine Mitte,
in der betäubt ein großer Wille steht.

Nur manchmal schiebt der Vorhang der Pupille
sich lautlos auf —. Dann geht ein Bild hinein,
geht durch der Glieder angespannte Stille —
und hört im Herzen auf zu sein.

ПАНТЕРА

(В Jardin des Plantes, Париж)

Від мимоходу штаб їй погляд кволо
утомою осмерк, осліп, як тьма.
Їй так, мов штаби тисяччю навколо
і поза ними світу вже нема.

Пруживих ніг хода м'яка, що метко
сотає кіл щолишнайменших пліть,
мов танець сили вколо осередка,
де велич-воля очманіла спить.

Лиш інколи зіниць завіса має
нечутно вгору —. Зрине образ їм,
нап'яту тишу м'язів прошибає —
і гасне в серці хижім і тьмянім.

EIN FRAUENSCHICKSAL

So wie der König auf der Jagd ein Glas
ergreift, daraus zu trinken, irgendeines, —
und wie hernach der, welcher es besaß,
es fortstellt und verwahrt, als wär' es keines:

so hob vielleicht das Schicksal, durstig auch,
bisweilen Eine an den Mund und trank,
die dann ein kleines Leben, viel zu bang
sie zu zerbrechen, abseits vom Gebrauch

hinstellte in die ängstliche Vitrine,
in welcher seine Kostbarkeiten sind
(oder die Dinge, die für kostbar gelten).

Da stand sie fremd wie eine Fortgelieh'ne
und wurde einfach alt und wurde blind
und war nicht kostbar und war niemals selten.

ІІ ДОЛЯ

Як ось на ловах келех будь-який
зніме король і з нього п'є про втому,
і радий власник — з владної руки
його прийнявши — береже потому:

так може й доля, спрагла теж, колись
зняла до уст одну й пила нашвидко,
а там життя мізерне, боячись
її зламати — осторонь від вжитку

в тьмяну її поставило вітрину,
де криє цінності свої воно
(чи речі цінені уяви грою).

- Стояла там, мов віддана в чужину,
постаріла, осліпла — й не дано
ні цінною їй бути, ні рідкою.

ABSCHIED

Wie hab' ich das gefühlt, was Abschied heißt.
Wie weiß ich's noch: ein dunkles unverwund'nes
grausames Etwas, das ein Schönverbund'nes
noch einmal zeigt und hinhält und zerreißt.

Wie war ich ohne Wehr, dem zuzuschauen,
das, da es mich, mich rufend, gehen ließ,
zurückblieb, so als wären's alle Frauen
und dennoch klein und weiß und nichts als dies:

Ein Winken, schon nicht mehr auf mich bezogen,
ein leise Weiterwinkendes —, schon kaum
erklärbar mehr: vielleicht ein Pflaumenbaum,
von dem ein Kuckuck hastig abgeflogen.

ПРОЩАННЯ

Як я відчув те, що прощанням зве
усяк з людей. Як знаю ж: невблаганне
жорстоке щось, що близьке та кохане
ще раз являє й, потримавши, рве.

Як безборонно завжди я дивився,
що те, що — кличучи мене — казало йти,
само ж лишалося, як ось жінки всі,
малим і білим все ж, і тільки тим:

Руки киванням, наче й не про мене,
миганням, нерозбірним вже й здаля, —
тремким, все дальшим: так в садку з гілля
спурхне притьмом зозуля достоменне.

TODESERFAHRUNG

Wir wissen nichts von diesem Hingeh'n, das
nicht mit uns teilt. Wir haben keinen Grund,
Bewunderung und Liebe oder Haß
dem Tod zu zeigen, den ein Maskenmund

tragischer Klage wunderbarlich entstellt.
Noch ist die Welt voll Rollen, die wir spielen.
Solang' wir sorgen, ob wir auch gefielen,
spielt auch der Tod, obwohl er nicht gefällt.

Doch als du gingst, da brach in diese Bühne
ein Streifen Wirklichkeit durch jenen Spalt,
durch den du hingingst: Grün wirklicher Grüne,
wirklicher Sonnenschein, wirklicher Wald.

Wir spielen weiter. Bang und schwer Erlerntes
hersagend und Gebärden dann und wann
aufhebend; aber dein von uns entferntes,
aus unser'm Stück entrücktes Dasein kann

uns manchmal überkommen, wie ein Wissen
von jener Wirklichkeit sich niedersenkend,
so daß wir eine Weile hingerissen
das Leben spielen, nicht an Beifall denkend.

ДОСВІД ІЗ СМЕРТЮ

Нам знати не дано про відхід той,
що не займає нас. Й нема що свій
являти подив нам, любов, ато й
ненависть смерті, що обличчя їй

страшною скаргою спотворене ж.
Ще світ цей повен роль, що їх ми граєм.
І поки ми подобатись бажаєм,
хоч і противна всім — смерть грає теж.

Та як ішла ти, то крізь ту з ущелин,
що нею ти відходила у вись,
ввірвалась дійсність: зелень, справжня зелень,
і промінь справдешній, і справжній ліс.

Ми ж граєм далі. І слова, і жести
здіймавши іноді — з важким трудом
засвоєні; та вирване до решти
із п'єси нам життя твоє притьмом

нас може часом пошибом проїняти,
постигти дійсности предивним знанням —
і ми на мить в життя забагнем грати,
не думавши про оплески, признання.

VOR DEM SOMMERREGEN

Auf einmal ist aus allem Grün im Park
man weiß nicht was, ein Etwas, fortgenommen;
man fühlt ihn näher an die Fenster kommen
und schweigsam sein. Inständig nur und stark

ertönt aus dem Gehölz der Regenpfeifer,
man denkt an einen Hieronymus:
so sehr steigt irgend Einsamkeit und Eifer
aus dieser einen Stimme, die der Guß

erhören wird. Des Saales Wände sind
mit ihren Bildern von uns fortgetreten,
als dürften sie nicht hören, was wir sagen.

Es spiegeln die verblichenen Tapeten
das ungewisse Licht von Nachmittagen,
in denen man sich fürchtete als Kind.

ПЕРЕД ЛІТНІМ ДОЩЕМ

Із зелені всієї наглим зривом
над парком щось, не знати що, знялось;
до вікон, чуєш, близиться незримо
воно мовчуще. Лунко тільки ось

кричить на дощ чиркун невгавний в гаю,
нагадує Ієронима він:
самотньо так, загарливо лунає
той голос одинокий, той один,

що дощ його дочує. Стіни залі
від нас із образами відпливли,
мов слухати, що кажемо, негідні.

Відсвічують шпалери полинялі
непевним, тьмарим світлом пообідніх
годин, що їх боявся хтось малий.

LETZTER ABEND

Und Nacht und fernes Fahren; denn der Train
des ganzen Heeres zog am Park vorüber.
Er aber hob den Blick vom Clavecin
und spielte noch und sah zu ihr hinüber

beinah', wie man in einen Spiegel schaut:
so sehr erfüllt von seinen jungen Zügen
und wissend, wie sie seine Trauer trügen,
schön und verführender bei jedem Laut.

Doch plötzlich war's, als ob sich das verwische:
sie stand wie mühsam in der Fensternische
und hielt des Herzens drängendes Geklopf.

Sein Spiel gab nach. Von draußen wehte Frische.
Und seltsam fremd stand auf dem Spiegeltische
der schwarze Tschako mit dem Totenkopf.

ОСТАННІЙ ВЕЧІР

І ніч, і шлях у далечінь; то ж трен
усього війська вже проходив мимо,
повз парк старий. З-над клявесину він
все ж погляд звів, хвилину грав й очима

у неї вник, як в дзеркало зориш:
обличчям юним захватний, мов мрія,
свідомий, що за ним він смуток криє
так гоже, з кожним звуком звабливіш.

Та вмить, мов стерлось це: в віконній ніші
вона стояла трудно, як в печалі,
здавивши біль, що в серце бив притьмом.

Спинився він. Пливла знадвору свіжість.
І чудно й чужо на столі дзеркальнім
тмяніло чорне чако з черепом.

DER LETZTE GRAF VON BREDERODE ENTZIEHT SICH TÜRKISCHER GEFANGENSCHAFT

Sie folgten furchtbar; ihren bunten Tod
von ferne nach ihm werfend, während er
verloren floh, nichts weiter als: bedroht.
Die Ferne seiner Väter schien nicht mehr

für ihn zu gelten; denn um so zu flieh'n,
genügt ein Tier vor Jägern. Bis der Fluß
aufrauschte nah und blitzend. Ein Entschluß
hob ihn samt seiner Not und machte ihn

wieder zum Knaben fürstlichen Geblütes.
Ein Lächeln adeliger Frauen goß
noch einmal Süßigkeit in sein verfrühtes

vollendetes Gesicht. Er zwang sein Roß,
groß wie sein Herz zu geh'n, sein blutdurchglühtes:
es trug ihn in den Strom wie in sein Schloß.

ОСТАННІЙ ІЗ ГРАФСЬКОГО РОДУ БРЕДЕРОДЕ ТІКАЄ ВІД ТУРЕЦЬКОГО ПОЛОНУ

Мов жах догонь текла, строкату смерть
здаля за ним метаючи, а він
необзир гнав, загрози повен вщерть.
Немов йому ні крихти далечинь

батьків його не важила; так звір
притьма перед мисливцями біжить.
Аж блиснув близько шум ріки. Умить
його і скруту всю ймив зваги вир

і княжу кров збудив у хлопця знову.
Жінок шляхетних усміх осяйний
заранне, звершене обличчя сповнив

солодкістю. Коня він напробій
примусив з серцем йти, запеклим кров'ю:
в бистрінь ним злинувши, як в замок свій.

DIE KURTISANE

Venedigs Sonne wird in meinem Haar
ein Gold bereiten; aller Alchemie
erlauchten Ausgang. Meine Brauen, die
den Brücken gleichen, siehst du sie

hinführen ob der lautlosen Gefahr
der Augen, die ein heimlicher Verkehr
an die Kanäle schließt, so daß das Meer
in ihnen steigt und fällt und wechselt. Wer

mich einmal sah, beneidet meinen Hund,
weil sich auf ihm oft in zerstreuter Pause
die Hand, die nie an keiner Glut verkohlt,

die unverwundbare, geschmückt, erholt —.
Und Knaben, Hoffnungen aus altem Hause,
geh'n wie an Gift an meinem Mund zugrund.

КУРТИЗАНА

Венецьке сонце золотом постане
в моїм волоссі; здійсненням чудовим
альхемії всієї. Пишні брови
мої — ти бачиш їх — вони мостами

злинають над загрозою німою
очей — з лягунами таємним пливом
поєднаних; тож море в них мінливо
хвилює сплеском припливу й одбою.

Хто зрів мене, той псові заздрить мому,
що ось його, спочивши на хвилину,
рука, якої жар не звуглить жаден,

ніщо не зранить, оздобленна гладить —
І хлопці, гордоці старого дому,
від уст моїх, як від отрути гинуть.

DAS KARUSSELL

(Jardin du Luxembourg)

Mit einem Dach und seinem Schatten dreht
sich eine kleine Weile der Bestand
von bunten Pferden, alle aus dem Land,
das lange zögert, eh' es untergeht.
Zwar manche sind an Wagen angespannt,
doch alle haben Mut in ihren Mienen;
ein böser, roter Löwe geht mit ihnen
und dann und wann ein weißer Elefant.

Sogar ein Hirsch ist da ganz wie im Wald,
nur daß er einen Sattel trägt und drüber
ein kleines, blaues Mädchen aufgeschnallt.

Und auf dem Löwen reitet weiß ein Junge
und hält sich mit der kleinen, heißen Hand,
dieweil der Löwe Zähne zeigt und Zunge.

Und dann und wann ein weißer Elefant.

Und auf den Pferden kommen sie vorüber,
auch Mädchen, helle, diesem Pferdesprunge
fast schon entwachsen; mitten in dem Schwunge
schauen sie auf, irgend wohin, herüber —

Und dann und wann ein weißer Elefant.

Und das geht hin und eilt sich, daß es endet,
und kreist und dreht sich nur und hat kein Ziel.
Ein Rot, ein Grün, ein Grau vorbeigesendet,
ein kleines kaum begonnenes Profil.

КАРУСЕЛЯ

(Jardin du Luxembourg)

Кружляє й дах і тінь — і з ними мчить
і крутиться крутьма, уводнокіл
строкатих коней круг — усі мов з сіл,
що гаються стрівати смертну мить.
Хоч деяких до воза запрягли,
та всі баскі, виблискують очима;
червоний злющий лев герцює з ними
і білий слон зринає деколи.

Ба й навіть олень тут, такий зовсім,
як в лісі ось, з сідлом він лиш і вержи
маленька синя дівчинка на нім.

На леві хлопчик білий мчиться, тільки
гарячу ручку в гриву вп'яв малий,
бож лев язик показує та й ікли.

І білий слон зринає деколи.

На конях сяйвом пролітають мимо
теж і дівчата, що з таких ось герців
вже майже вирости; в буянні — серцем
далеко десь, потойбіч мов очима —

І білий слон зринає деколи.

І все те мчиться, квапиться до краю,
учвал, байдуже про мету, про ціль.
Червоне, зелень, сіре в очу має,
а там дрібний, початий лиш профіль.

**Und manchmal ein Lächeln, hergewendet,
ein seliges, das blendet, und verschwendet
an dieses atemlose, blinde Spiel.**

І часом усміх щасний заторкае
сліпучым сянням й марно порынае
в задыхану нестримну заметіль.

•

EINE SIBYLLE

Einst, vor Zeiten, nannte man sie alt.
Doch sie blieb und kam dieselbe Straße
täglich. Und man änderte die Maße,
und man zählte sie wie einen Wald

nach Jahrhunderten. Sie aber stand
jeden Abend auf derselben Stelle,
schwarz wie eine alte Zitadelle
hoch und hohl und ausgebrannt;

von den Worten, die sich unbewacht
wider ihren Willen in ihr mehrten,
immerfort umschrien und umflogen,
während die schon wieder heimkehrten
dunkel unter ihren Augenbogen
saßen, fertig für die Nacht.

СІВІЛЛА

Хоч старою названа давно,
все ж вона жила, щодня ходивши
шляхом та й одним. І лад змінивши
вік сторіччями їй лічено,

наче ліс. Та щовечора вона
чорна на тім самім місці мріла,
мов твердиня давня обгоріла,
витліла, порожня й самітна;

лиш слова, що все нестриманіш
множилися в ній же без дозору,
з криком вкруг кружляли безустанно,
і в той час над глибом її зору
повернулi кублилися тьмяно —
приготовані про ніч.

DER TOD DER GELIEBTEN

Er wußte nur vom Tod, was alle wissen:
daß er uns nimmt und in das Stumme stößt.
Als aber sie, nicht von ihm fortgerissen,
nein, leis' aus seinen Augen ausgelöst,

hinüberglitt zu unbekanntem Schatten,
und als er fühlte, daß sie drüben nun
wie einen Mond ihr Mädchenlächeln hatten
und ihre Weise wohl zu tun:

da wurden ihm die Toten so bekannt,
als wäre er durch sie mit einem jeden
ganz nah verwandt; er ließ die andern reden

und glaubte nicht und nannte jenes Land
das gut gelegene, das immer süße —.
Und tastete es ab für ihre Füße.

СМЕРТЬ КОХАНОЇ

Про смерть він знав лиш те, що всі ми знаєм:
що нас бере й вергає в глуш німу.
Коли ж його кохана, не з одчаєм,
ні, знявшись тихо із очей йому,

до тіней незнайомих промайнула,
і як відчув він, що в ясноті всій
вони там усміхом її свінули,
мов місяцем, до ладу їй:

то став йому таким знайомим рай,
мов через неї з кожною він тінню
там поріднився; людському верзінню

він вже не вірив й називав той край
найкращим пришибом, солодким завше —.
Для ніг їй полапки його звірявши.

ARCHAISCHER TORSO APOLLOS

Wir kannten nicht sein unerhörtes Haupt,
darin die Augenäpfel reiften. Aber
sein Torso glüht noch wie ein Kandelaber,
in dem sein Schauen, nur zurückgeschraubt,

sich hält und glänzt. Sonst könnte nicht der Bug
der Brust dich blenden, und im leisen Drehen
der Lenden könnte nicht ein Lächeln gehen
zu jener Mitte, die die Zeugung trug.

Sonst stünde dieser Stein entstellt und kurz
unter der Schultern durchsichtigem Sturz
und flimmerte nicht so wie Raubtierfelle

und bräche nicht aus allen seinen Rändern
aus wie ein Stern: denn da ist keine Stelle,
die dich nicht sieht. Du mußt dein Leben ändern.

АРХАЇЧНЕ ТОРСО АПОЛЛОНА

Не знали, ні, нечуваної ми
глави його, що спіли в ній зіниці.
Та канделябром торсо це яриться,
де зір його, лиш вбганий в брили тьми,

і держиться й жахтить. Ато б не зміг
тебе сліпити лук грудей, не плив би
легким кружанням стегон осміх в глиби,
у лоно те, де плід насінням ліг.

Ато б стояв спотворен камінь цей
під наскрізним перевертом плечей
і хутром хижих звірів не лиснів би

і не ламався б, мов зоря міністий,
із граней всіх: зорить же в тебе ніби
він цілий. Мусиш ти життя змінити.

HERBSTTAG

Herr: es ist Zeit. Der Sommer war sehr groß.
Leg' deinen Schatten auf die Sonnenuhren,
und auf den Fluren laß die Winde los.

Befiehl den letzten Früchten voll zu sein:
gib ihnen noch zwei südlichere Tage,
dränge sie zur Vollendung hin und jage
die letzte Süße in den schweren Wein.

Wer jetzt kein Haus hat, baut sich keines mehr.
Wer jetzt allein ist, wird es lange bleiben,
wird wachen, lesen, lange Briefe schreiben
und wird in den Alleen hin und her
unruhig wandern, wenn die Blätter treiben.

ОСІННІЙ ДЕНЬ

То час вже, Господи! Величне ж ти
дав літо нам. Ті соняшні години
вкрий тінню і в поля вітрів пусти.

Плодам останнім стигнути звели;
хоч двома ще південнішими днями
даруй ось їх, щоб сповнились — і тьмяне,
тяжке вино солодкістю налий.

Тим, хто бездомний — дому не звести.
Хто нині сам — самотнім він лишиться:
читатиме, писати — як не спиться —
листи він буде довгі — і брести
алеями — з тривожним вихром листя.

DAME VOR DEM SPIEGEL .

Wie in einem Schlaftrunk Spezereien,
löst sie leise in dem flüssigklaren
Spiegel ihr ermüdetes Gebaren;
und sie tut ihr Lächeln ganz hinein.

Und sie wartet, daß die Flüssigkeit
davon steigt; dann gießt sie ihre Haare
in den Spiegel und, die wunderbare
Schulter hebend aus dem Abendkleid,

trinkt sie still aus ihrem Bild. Sie trinkt,
was ein Liebender im Taumel tränke,
prüfend, voller Mißtrau'n; und sie winkt

erst der Zofe, wenn sie auf dem Grunde
ihres Spiegels Lichter findet, Schränke
und das Trübe einer späten Stunde.

ДАМА ПЕРЕД ДЗЕРКАЛОМ

Мов коріння в чарівнім данні,
в дзеркалі вона яснім, плавкому
розчиняє ввічливости втому;
і свій усміх криє в глибині.

І ждучи, аж пливом потече
плесо люстра, лле в нього невтишне
струм волосся та й, ізнявши пишне
з сукні вечорової плече,

з одсвіту п'є свого. Те — що б пив
любчик щастям п'яний — п'є поволі,
з недовір'ям; й аж тоді без слів

зве служницю, як їй зринуть з піни
дна дзеркального світла, консолі,
замороччя пізньої години.

DIE ENTFÜHRUNG

Oft war sie als Kind ihren Dienerinnen
entwichen, um die Nacht und den Wind
(weil sie drinnen so anders sind)
draußen zu sehen an ihrem Beginnen;

doch keine Sturmnacht hatte gewiß
den riesigen Park so in Stücke gerissen,
wie ihn jetzt ihr Gewissen zerriß,

da er sie nahm von der seidenen Leiter
und sie weitertrug, weiter, weiter:

bis der Wagen alles war.

Und sie roch ihn, den schwarzen Wagen,
um den verhalten das Jagen stand
und die Gefahr.

Und sie fand ihn mit Kaltem ausgeschlagen:
und das Schwarze und Kalte war auch in ihr.
Sie kroch in ihren Mantelkragen
und befühlte ihr Haar, als bliebe es hier,
und hörte fremd einen Fremden sagen:
Ichbinbeidir.

ВИКРАДІЖ

Тікала не раз од служниць дитям ще,
щоб бачити, як вітер і ніч —
(бо в світлицях це відати тяжче)
як постають вони умлівіч;

та жаден вихор не шматував,
так величі парку не рвав, як порвала
його совість її, коли брав

він із драбини її та й у далеч
ніс обіруч все далі й далі:

аж у повозу глибінь.

І душив її чорний повіз,
що вслід йому небезпеки дзвін
бив у догін.

І пойняв її холоду він повен;
і холодним і чорним все в ній взялось.
Убгавшись в плац, волосся свого
приторкнулася, мов, щоб їй не знялось,
і чула чужо чужого слово:
Я-поруч-ось.

ORPHEUS. EURYDIKE. HERMES

Das war der Seelen wunderliches Bergwerk.
Wie stille Silbererze gingen sie
als Adern durch sein Dunkel. Zwischen Wurzeln
entsprang das Blut, das fortgeht zu den Menschen,
und schwer wie Porphyr sah es aus im Dunkel.
Sonst war nichts Rotes.

Felsen war da
und wesenlose Wälder. Brücken über Leeres
und jener große, graue, blinde Teich,
der über seinem fernen Grunde hing
wie Regenhimmel über einer Landschaft.
Und zwischen Wiesen, sanft und voller Langmut,
erschien des einen Weges blasser Streifen
wie eine lange Bleiche hingelegt.

Und dieses einen Weges kamen sie.

Voran der schlanke Mann im blauen Mantel,
der stumm und ungeduldig vor sich aussah.
Ohne zu kauen fraß sein Schritt den Weg
in großen Bissen; seine Hände hingen
schwer und verschlossen aus dem Fall der Falten
und wußten nicht mehr von der leichten Leier,
die in die Linke eingewachsen war
wie Rosenranken in den Ast des Ölbaums.
Und seine Sinne waren wie entzweit:
indes der Blick ihm wie ein Hund vorauslief,
umkehrte, kam und immer wieder weit
und wartend an der nächsten Wendung stand, —
blieb sein Gehör wie ein Geruch zurück.
Manchmal erschien es ihm, als reichte es

ОРФЕЙ. ЕВРІДІКА. ГЕРМЕС

Це душ було родовище чудове.
Крізь сутінь жилами вони пливли,
мов тихі зложжя срібла. З-між коріння
бистрила кров, що до людей одходить,
і важко — мов порфір — багріла в пітьмі.
То ввесь був багор.

Скелі там були
і пустка пуц. Мости понад пустинням
і той великий, сірий, темний став,
що над далеким дном своїм навис,
мов небо дощове над краєвидом.
І проміж лук — терпцю смутного повен
і тиші й миру — смугою блідою
прослався шлях, як довга біль в далінь.

І шляхом тим надходили вони.

Станкий найперше муж в киреї синій,
що німо й нетерпляче в тьму зорив.
Притьма, наоспіх крок його глитав
шматки великі шляху; з пливу збирок
звисали вниз замкнуто й важко руки,
що вже й не відали про легку ліру,
яка вросла в лівицю, як витке
трояндне пагілля в оливну гілку.
І змисли в нього роздвоєм взялись:
коли ось зір його, мов пес той вірний,
поперед біг, вертався й знову ген
на закруті найближчому чекав, —
то одставав, мов запах, слух за ним.
Здавалось іноді, що він здаля

bis an das Gehen jener beiden andern,
die folgen sollten diesem ganzen Aufstieg.
Dann wieder war's nur seines Steigens Nachklang
und seines Mantels Wind, was hinter ihm war.
Er aber sagte sich, sie kämen doch;
sagte es laut und hörte sich verhallen.
Sie kämen doch, nur wären's zwei,
die furchtbar leise gingen. Dürfte er
sich einmal wenden (wäre das Zurückschau'n
nicht die Zersetzung dieses ganzen Werkes,
das erst vollbracht wird), müßte er sie sehen,
die beiden Leisen, die ihm schweigend nachgeh'n:

den Gott des Ganges und der weiten Botschaft,
die Reisehaube über hellen Augen,
den schlanken Stab hertragend vor dem Leibe
und flügelschlagend an den Fußgelenken;
und seiner linken Hand gegeben: sie.
Die So-geliebte, daß aus einer Leier
mehr Klage kam als je aus Klagefrauen;
daß eine Welt aus Klage ward, in der
alles noch einmal da war: Wald und Tal
und Weg und Ortschaft, Feld und Fluß und Tier;
und daß um diese Klage-Welt ganz so
wie um die andre Erde eine Sonne
und ein gestirnter, stiller Himmel ging,
ein Klage-Himmel mit entstellten Sternen —
diese So-Geliebte.

Sie aber ging an jenes Gottes Hand,
den Schritt beschränkt von langen Leichenbändern,
unsicher, sanft und ohne Ungeduld.
Sie war in sich wie eine hoher Hoffnung
und dachte nicht des Mannes, der voran ging,
und nicht des Weges, der ins Leben aufstieg.
Sie war in sich. Und ihr Gestorbensein

ходу обидвоїх отих поймає,
що мали б йти за виходом цим слідом.
І потім знов лиш одляск власних кроків
і легіт шат його ж за ним метлявся.
Та він мовляв собі, що все ж ідуть —
і мову ту односило луною.
Мов йдуть вони, але ж обоє так
жахливо тихо йдуть. Дано б йому
хоч раз оглянутись (якби унівець
це чину всього не звело, що тільки
ось звершиться), він бачити їх міг би
обидвоїх, що мовчки йдуть за ним:

він — бог далекої дороги й вісти,
в дорожнім шоломку над світлим зором,
струнке жезло в простягненій правиці
і ніг прудких окрилені суглоби;
його ж лівиці придана: в о н а .
Така кохана, що одна лиш ліра
за плакальниць усіх тужила важче;
аж цілий світ з плачу постав, що в нім
ще раз усе було: долина й ліс,
оселя, шлях і поле, річка й твар;
і круг оцього світу сліз, немов
круг іншої землі, кружляло сонце
і тихе небо зоряне слізне,
із зорями спотвореними небо —
вона — така кохана.

Ішла ж вона упоруч з богом тим,
в'язавши крок в довжінь полотен смертних,
непевна, тиха, терпелива вкрай.
Була в собі мов сповнена надії;
не думала про того, хто йшов перший,
ані про шлях, що у життя здіймався.
Була в собі. Померлих днів буттям

erfüllte sie wie Fülle.
Wie eine Frucht von Süßigkeit und Dunkel,
so war sie voll von ihrem großen Tode,
der also neu war, daß sie nichts begriff.

Sie war in einem neuen Mädchentum
und unberührbar; ihr Geschlecht war zu
wie eine junge Blume gegen Abend,
und ihre Hände waren der Vermählung
so sehr entwöhnt, daß selbst des leichten Gottes
unendlich leise leitende Berührung
sie kränkte wie zu sehr Vertraulichkeit.

Sie war schon nicht mehr diese blonde Frau,
die in des Dichters Liedern manchmal anklang,
nicht mehr des breiten Bettes Duft und Eiland
und jenes Mannes Eigentum nicht mehr.
Sie war schon aufgelöst wie langes Haar
und hingegeben wie gefall'ner Regen
und ausgeteilt wie hundertfacher Vorrat.
Sie war schon Wurzel.
Und als plötzlich jäh
der Gott sie anhielt und mit Schmerz im Ausruf
die Worte sprach: Er hat sich umgewendet —,
begriff sie nichts und sagte leise: Wer?

Fern aber, dunkel vor dem klaren Ausgang,
stand irgend jemand, dessen Angesicht
nicht zu erkennen war. Er stand und sah,
wie auf dem Streifen eines Wiesenpfades
mit trauervollem Blick der Gott der Botschaft
sich schweigend wandte, der Gestalt zu folgen,
die schon zurückging dieses selben Weges,
den Schritt beschränkt von langen Leichenbändern,
unsicher, sanft und ohne Ungeduld.

уповню, вкрай налита.

Як померки й солодкість овоч повнять,
сповняла впричерть смерть її велика,
така нова, аж незбагнута їй.

Була вона в дівочості новій
незайманістю ціла; стать її
примкнулася, мов юна квіть надвечір,
і руки їй од дружби і подружжя
одвикли так, що вже й легкого бога
ледь відчутний, провідний тільки приторк
вразав, мов надмір щирости, її.

Це не була вже та русява жінка,
що іноді в піснях співця дзвеніла,
ні пахощі, ні ясен острів ложа,
ані теж власність мужа он того.
Розвіялась вона волоссям довгим,
рясним дощовим ливнем віддалася
і запасом стокротним дарувалась.
Корінням стала.

І коли притьмом,
враз бог спинив її і з болем в озві
проказував слова: Він озирнувся —,
не зрозумівши, прошептала: Хто?

Далеко ж перед виходом яснющим
стояв померкло хтось, чие обличчя
непізнанням взялось. Стояв, дивився,
як ген на смузі стежки лукової
бог вісти смутен мовчки одвернувся
і німо йшов за постаттю тією,
що вже верталася тим самим шляхом,
в'язавши крок в довжінь полотен смертних,
непевна, тиха, терпелива вкрай.

LIEBESLIED

Wie soll ich meine Seele halten, daß
sie nicht an deine rührt? Wie soll ich sie
hinheben über dich zu andern Dingen?
Ach gerne möcht' ich sie bei irgendwas
Verlorenem im Dunkel unterbringen
an einer fremden, stillen Stelle, die
nicht weiter schwingt, wenn deine Tiefen schwingen.
Doch alles, was uns anrührt, dich und mich,
nimmt uns zusammen wie ein Bogenstrich,
der aus zwei Saiten e i n e Stimme zieht.
Auf welches Instrument sind wir gespannt?
Und welcher Spieler hat uns in der Hand?
O süßes Lied.

ПІСНЯ ЛЮБОВИ

Як здержати мою ось душу, щоб
твоеї не займала? Як мені
її над тебе в інший круг ізняти?
Ох, гарно так у сутіні було б
при чомусь їй загубленім витати —
в місцевині чужій і затишній,
що в даль не злине, як почне здійснитись
твоя глибінь. Та все, що нас торка,
нас разом зводить наче тяг смичка,
що з двох ось струн єдиний голос тягне.
Розп'яті ж ми на чому — струни ці?
Який музика держить нас в руці?
О пісне п'яна.

DAVID SINGT VOR SAUL

I

König, hörst du, wie mein Saitenspiel
Fernen wirft, durch die wir uns bewegen?
Sterne treiben uns verwirrt entgegen,
und wir fallen endlich wie ein Regen,
und es blüht, wo dieser Regen fiel.

Mädchen blühen, die du noch erkannt,
die jetzt Frauen sind und mich verführen;
den Geruch der Jungfrau'n kannst du spüren,
und die Knaben stehen, angespannt
schlank und atmend, an verschwiegnen Türen.

Daß mein Klang dir alles wiederbrächte.
Aber trunken taumelt mein Getön:
Deine Nächte, König, deine Nächte —,
und wie waren, die dein Schaffen schwächte,
o wie waren alle Leiber schön.

Dein Erinnern glaub' ich zu begleiten,
weil ich ahne. Doch auf welchen Saiten
greif' ich dir ihr dunkles Lustgestöhn? —

ДАВИД СПІВАЄ САВЛОВІ

I

Царю, чуєш, як цих струн ось дзвін
творить далечі, що ними лине́м?
Мчать нам зорі навстріч шляхом синім,
і вкінці, ми, наче дощ той ринем,
і цвіте, кудюю пройде він.

Квітнуть діви, що ще ти знав їх,
що жінками нині, зваби повні;
плинуть пахощі дівочі — й зовні
при дверях закритих, потайних
юнаки стоять стрункі й безмовні.

Щоб я все те міг тобі вернути.
Та плететься спів мій без мети:
Ночі, ночі ті твої, славутний —,
о, які ж вродливі мали бути
всі тіла, що їх знесилив ти.

Спогадам твоїм услід я лину,
бо ж здогадуюсь. Та жагу глибинну
їх — у спів мій як мені вплести? —

II

König, der du alles dieses hattest
und der du mit lauter Leben mich
überwältigst und überschattest:
komm aus deinem Throne und zerbrich
meine Harfe, die du so ermattest.

Sie ist wie ein abgenomm'ner Baum:
durch die Zweige, die dir Frucht getragen,
schaut jetzt eine Tiefe wie von Tagen,
welche kommen —, und ich kenn sie kaum.

Laß mich nicht mehr bei der Harfe schlafen;
sieh dir diese Knabenhand da an:
glaubst du, König, daß sie die Oktaven
eines Leibes noch nicht greifen kann?

II

Царю, ти, що мав колись усе ж те,
що мене життям самим кріпкий
зморюєш, затінюєш до решти:
з трону свого ізійди, розбий
арфу, що їй миру не даєш ти!

То ж осіннім деревом вона:
крізь гілля, що плід про тебе несло,
тьмарить глибом днів прийдешніх плесо —,
і чужа немов її луна.

Не кажи мені при арфі спати;
глянь на руку цю хлоп'ячу ти:
чи ж октав не сила їй здіймати
із ясної тіла красоти?

III

König, birgst du dich in Finsternissen,
und ich hab' dich doch in der Gewalt.
Sieh', mein festes Lied ist nicht gerissen,
und der Raum wird um uns beide kalt.
Mein verwaistes Herz und dein verworr'nes
• hängen in den Wolken deines Zornes,
wütend ineinander eingebissen
und zu einem einzigen verkrallt.

Fühlst du jetzt, wie wir uns umgestalten?
König, König, das Gewicht wird Geist.
Wenn wir uns nur aneinanderhalten,
du am Jungen, König, ich am alten,
sind wir fast wie ein Gestirn, das kreist.

III

Царю, ти даремне в пільму скрився,
то ж у владі завжди ти моїй.
Пісня ще моя міцна — дивися,
і круг нас обидвох холод злий.
Серце самотнє моє й шалене
те твоє — у хмарах достоменне
гніву твого — зціпившись висять,
міцно в скрутень з'єднані цупкий.

Чи ти чуєш, як себе ось мінім?
Царю, духом постає важинь.
Як ми скрутнем держимось єдиним —
ти із юним, я з старим, то лине
ми кружма зорею крізь далінь.

LEDA

Als ihn der Gott in seiner Not betrat,
erschrak er fast, den Schwan so schön zu finden;
er ließ sich ganz verwirrt in ihm verschwinden.
Schon aber trug ihn sein Betrug zur Tat,

bevor er noch des unerprobten Seins
Gefühle prüfte. Und die Aufgetane
erkannte schon den Kommenden im Schwane
und wußte schon: er bat um eins,

das sie, verwirrt in ihrem Widerstand,
nicht mehr verbergen konnte. Er kam nieder,
und halsend durch die immer schwäch're Hand

ließ sich der Gott in die Geliebte los.
Dann erst empfand er glücklich sein Gefieder
und wurde wirklich Schwan in ihrem Schoß.

ЛЕДА

Обравши вид його в скрутну хвилину,
жахнувся вроди лебедя Зевес;
і щез у нім збентежений увесь.
Та прибаг здійснивши, забаг він чину,

ще заки звірив змісли й почування
буття незнаного. Розквітла — вмить
збагнула, хто це лебедем летить,
і знала миттю: він палав бажанням

за тим, чого у зривах відмагання
закрити не встигала. Вниз він злинув
і шиєю змагаючи з пручання

прислаблу руку, любку бог пойняв.
Сприйнявши щасно ж постать лебедину,
він справді лебедем їй в лоні став.

AUS EINER KINDHEIT

Das Dunkeln war wie Reichtum in dem Raume,
darin der Knabe, sehr verheimlicht, saß.
Und als die Mutter eintrat wie im Traume,
erzitterte im stillen Schrank ein Glas.

Sie fühlte, wie das Zimmer sie verriet,
und küßte ihren Knaben: Bist du hier? ...
Dann schauten beide bang nach dem Klavier,
denn manchen Abend hatte sie ein Lied,
darin das Kind sich seltsam tief verding.

Es saß sehr still. Sein großes Schauen hing
an ihrer Hand, die ganz gebeugt vom Ringe,
als ob sie schwer in Schneeweh'n ginge,
über die weißen Tasten ging.

З ДИТИНСТВА

Цвіли багатством померки в кімнаті,
притаєний у п'їтьмі хлопець мрїв.
Коли ж ввійшла, мов сном пойнята, мати,
в косинці тихім келех затремтів.

Відчувши тремт той, наче зраду стїн,
цілунком освіла: Ти тут, малий? . . .
І разом зір свій на рояль звели,
то ж ввечорї нераз ось пісні дзвїн
займав дитину в захвату топіль.

Він ввесь принишк. Великим зором цілий
звис на руці, що — перснем обважніла —
вона брела по клявішах, по білих
сутужно, наче в заметіль.

ESTHER

Die Dienerinnen kämten sieben Tage
die Asche ihres Grams und ihrer Plage
Neige und Niederschlag aus ihrem Haar,
und trugen es und sonnten es im Freien
und speisten es mit reinen Spezereien
noch diesen Tag und den: dann aber war

die Zeit gekommen, da sie ungeboten,
zu keiner Frist, wie eine von den Toten
den drohend offenen Palast betrat,
um gleich, gelegt auf ihre Kammerfrauen,
am Ende ihres Weges den zu schauen,
an dem man stirbt, wenn man ihm naht.

Er glänzte so, daß sie die Kronrubine
aufflammen fühlte, die sie an sich trug:
sie füllte sich ganz rasch mit seiner Miene
wie ein Gefäß und war schon voll genug
und floß schon über von des Königs Macht,
bevor sie noch den dritten Saal durchschritt,
der sie mit seiner Wände Malachit
grün überlief. Sie hatte nicht gedacht,
so langen Gang zu tun mit allen Steinen,
die schwerer wurden von des Königs Scheinen
und kalt von ihrer Angst. Sie ging und ging.

Und als sie endlich fast von nahe ihn,
aufruhend auf dem Thron von Turmalin,
sich türmen sah, so wirklich wie ein Ding:
empfing die rechte von den Dienerinnen
die Schwindelnde und hielt sie zu dem Sitze.
Er rührte sie mit seines Zepters Spitze;
und sie begriff es ohne Sinne, innen.

ЕСТЕРА

Сім днів чесали слуги невсипущі,
вичісували з попелу та гущі
її жури і мук волосся їй,
і ще його навсонні розстеляли
і чистого коріння надавали —
і нині, й завтра: й час настиг такий,

коли вона — без реченця й наказу —
ввійшла, немов одна із мертвих, зразу
у терему відкритого грозу,
щоб, звиснувши на руки почту свого,
в меті походу зоглядати того,
що мруть від нього — у його близу.

Він сяяв так, що чула, як рубіни
в її короні полум'ям взялись;
ущерть її, мов посуд по вершини,
вмить сповнили і вид його, і близь, —
і влади надмір зринув їй ясній,
ще заки третю залю перейшла,
що малахітом склепів обвела
її зелено. Не гадала ж, ні —
нести так довго все оце каміння,
все важче від очей царських проміння,
тривогою холодне. Йшла та йшла.

Коли ж вкінці вже майже ось при нім
знялась на троні турмаліннім тім
ген — високо, мов річ якась мала:
то права із служниць — її, що саме
у морок никла, вважливо піднесла.
Торкнувся він її вершечком жезла;
вона ж нутром збагнула це, без тями.

DIE INSEL DER SIRENEN

Wenn er denen, die ihm gastlich waren,
spät, nach ihrem Tage noch, da sie
fragten nach den Fahrten und Gefahren,
still berichtete: er wußte nie,

wie sie schrecken und mit welchem jähen
Wort sie wenden, daß sie so wie er
in dem blau gestillten Inselmeer
die Vergoldung jener Insel sähen,

deren Anblick macht, daß die Gefahr
umschlägt; denn nun ist sie nicht im Tosen
und im Wüten, wo sie immer war:
lautlos kommt sie über die Matrosen,

welche wissen, daß es dort auf jenen
gold'nen Inseln manchmal singt —,
und sie blindlings in die Ruder lehnen,
wie umringt

von der Stille, die die ganze Weite
in sich hat und an die Ohren weht,
so als wäre ihre andre Seite
der Gesang, dem keiner widersteht.

ОСТРОВИ СИРЕН

І коли він тим, що, гостю раді,
в пізню ніч питань невгавних зрив
про дороги, небезпеки, зради
гамував поволі: він не вмів

їм сказати, як страшать, якими
ті словами надять, щоб як він
в синій тиші океанних гін
зріли прозолоть вони незримих

островів тих, що їх вид і близь
небезпеку мінить; то ж вона є
не в бурханні сказу, як колись:
безшелесно морякам зринає,

котрі знають, що за злотом плеса
щось співа на островах ясних —,
і сліпма схиляються на весла
і круг них

тільки тиша далечі тьмяної,
що сповняє вуха моряків,
так — мов другий бік її німої
той зловісний, необорний спів.

KRETISCHE ARTEMIS

Wind der Vorgebirge: war nicht ihre
Stirne wie ein lichter Gegenstand?
Glatter Gegenwind der leichten Tiere,
formtest du sie: ihr Gewand

bildend an die unbewußten Brüste
wie ein wechselvolles Vorgefühl?
Während sie, als ob sie alles wüßte,
auf das Fernste zu, geschürzt und kühl,

stürmte mit den Nymphen und den Hunden,
ihren Bogen probend, eingebunden
in den harten hohen Gurt;

manchmal nur aus fremden Siedelungen
angerufen und erzürnt bezwungen
von dem Schreien um Geburt.

КРЕТІЙСЬКА АРТЕМІДА

Вітре передгір'я: чи ж не світле
чоло в неї, все із ясноти?
Легких звірів супротивний вітре,
вирізьбив її ж не ти:

їй на грудях несвідомих шати
знявши, як мінливе прочуття?
В час той, як вона — мов знати
їй дано все — в далеч без пуття

гналась зимна з німфами і псами,
лука свого пробуючи саме,
в поясі тугому звідусіль;

часом лиш із сіл чужих жінками
кликана й сердита до нестями
задля крику породіль.

ALKESTIS

Da plötzlich war der Bote unter ihnen,
hineingeworfen in das Überkochen
des Hochzeitmahles wie ein neuer Zusatz.
Sie fühlten nicht, die Trinkenden, des Gottes
heimlichen Eintritt, welcher seine Gottheit
so an sich hielt wie einen nassen Mantel
und ihrer einer schien, der oder jener,
wie er so durchging. Aber plötzlich sah
mitten im Sprechen einer von den Gästen
den jungen Hausherrn oben an dem Tische
wie in die Höh' gerissen, nicht mehr liegend
und überall und mit dem ganzen Wesen
ein Fremdes spiegelnd, das ihn furchtbar ansprach.
Und gleich darauf, als klärte sich die Mischung,
war Stille; nur mit einem Satz am Boden
von trübem Lärm und einem Niederschlag
fallenden Lallens, schon verdorben riechend
nach dumpfem umgestandenen Gelächter.
Und da erkannten sie den schlanken Gott,
und wie er dastand, innerlich voll Sendung
und unerbittlich, — wußten sie es beinah.
Und doch, als es gesagt war, war es mehr
als alles Wissen, gar nicht zu begreifen.
Admet muß sterben. Wann? In dieser Stunde.

Der aber brach die Schale seines Schreckens
in Stücken ab und streckte seine Hände
heraus aus ihr, um mit dem Gott zu handeln.
Um Jahre, um ein einzig Jahr noch Jugend,
um Monate, um Wochen, um paar Tage,
ach, Tage nicht, um Nächte, nur um eine,
um eine Nacht, um diese nur: um die.
Der Gott verneinte und da schrie er auf

АЛЬКЕСТА

То раптом посланець постав між ними,
в переповню весільного бенкету
укинений, немов придання нове.
П'ючи, вони й не відали, як потай
ввіходив бог, що божеськість свою
одяг на себе, мов кирею мокру,
і серед них, неначе свій, проходив,
мов хтось із них же. Та нараз помітив
котрийсь з гостей у розпалі розмови,
як ген за стіллю князя молодого
з лежанки раптом щось зняло угору
і щось чуже в усій його істоті
відбилося, зайнявши грізним словом.
І зараз вже, мов заколот уклався,
настала тиша скрізь; і тільки згусток
мутного гаму й белькоту стікав
долівкою і — гинучи — заносив
притишеним, глухим довкільним сміхом.
То всі пізнали вже станкого бога,
збагнувши майже, що стоїть він ось
послання свого повен, невблаганний.
Та все ж, як слово впало, то воно
над знання все здалося незбагнутим.
Адмет померти мусить. Як? Ось зараз.

І шкаралуцу переляку свого
в шматки порвавши, витяг руки з неї
угору він, щоб з богом торгуватись.
За роки, хоч за рік єдиний юні,
за місяці, за тижні, днів хоч кілька,
о, ні! не днів, ночей, хоч за єдину,
одну хоч ніч, за ніч оцю: лиш цю.
Та бог відмовив й він кричати став

und schrie's hinaus und hielt es nicht und schrie,
wie seine Mutter aufschrie beim Gebären.

Und die trat zu ihm, eine alte Frau,
und auch der Vater kam, der alte Vater,
und beide standen, alt, veraltet, ratlos,
beim Schreienden, der plötzlich, wie noch nie,
so nah, sie ansah, abbrach, schluckte, sagte:
Vater,
liegt dir denn viel daran an diesem Rest,
an diesem Satz, der dich beim Schlingen hindert?
Geh, gieß ihn weg. Und du, du alte Frau,
Matrone,
was tust du denn noch hier: du hast geboren.
Und beide hielt er sie wie Opfertiere
in einem Griff. Auf einmal ließ er los
und stieß die Alten fort, voll Einfall, strahlend
und atemholend, rufend: Kreon, Kreon!
Und nichts als das; und nichts als diesen Namen.
Aber in seinem Antlitz stand das andere,
das er nicht sagte, namenlos erwartend,
wie er's dem jungen Freunde, dem Geliebten,
erglühend hinhielt über'n wirren Tisch.
Die Alten (stand da), siehst du, sind kein Loskauf,
sie sind verbraucht und schlecht und beinahe wertlos,
du aber, du, in deiner ganzen Schönheit —
Da aber sah er seinen Freund nicht mehr.
Er blieb zurück, und das, was kam, war sie,
ein wenig kleiner fast, als er sie kannte,
und leicht und traurig in dem bleichen Brautkleid.
Die andern alle sind nur ihre Gasse,
durch die sie kommt und kommt —: (gleich wird sie
[da sein
in seinen Armen, die sich schmerzhaft auftun).
Doch wie er wartet, spricht sie; nicht zu ihm.
Sie spricht zum Gotte, und der Gott vernimmt sie,

і сповнився, не видержавши, крику,
кричав, мов мати, як його родила.

Прийшла до нього ось вона, стара,
і батько підійшов, старенний батько,
і так стояли постарі, безрадні
при ньому, що так близько вперше раптом
узрівши їх — затих, відхлипнув, мовив:
Батьку,

багато ж важить лишка ця тобі,
ця покидь ось, що не дає тобі ковтати?
Йди, вилий геть її. А ти, стара,
матроно,

чого тобі ще тут: то ж ти родила.

І так держав їх, мов жертвне звір'я,
в одному похваті. Нараз пустив,
шттовхнув від себе й, загадом освівши,
став кликати: Креоне! Гей, Креоне!
І тільки ж це; і тільки це імення.

Та вид його горів чимось інакшим,
чого не мовив він, не звав, чекавши,
що другові він любому жагуще
простяг понад бенкетну метушню.

Старі — ти зваж (стояло там) — не викуп,
вони зужиті й майже негодящі,
але ж ось — ти, в усій своїй уроді —
І вже не бачив друга свого більш.

Він мов відстав, і тільки йшла — вона,
від тої, що він знав, ледь-не-ледь менша,
легка й сумна в блідій весільній сукні.

Всі інші лиш — мов вулиця, що нею
вона іде і йде —: (ще мить і зійде
в його обійми, болісно відкриті).

Він жде, вона ж говорить; не до нього,
до бога — й бог вислухує її,

und alle hören's gleichsam erst im Gotte:

Ersatz kann keiner für ihn sein. Ich bin's.
Ich bin Ersatz. Denn keiner ist zu Ende,
wie ich es bin. Was bleibt mir denn von dem,
was ich hier war? Das ist's ja, daß ich sterbe.
Hat sie dir's nicht gesagt, da sie dir's auftrug,
daß jenes Lager, das da drinnen wartet,
zur Unterwelt gehört? Ich nahm ja Abschied.
Abschied über Abschied.

Kein Sterbender nimmt mehr davon. Ich ging ja,
damit das alles, unter dem begraben,
der jetzt mein Gatte ist, zergeht, sich auflöst —.
So führ' mich hin: ich sterbe ja für ihn.

Und wie der Wind auf hoher See, der umspringt,
so trat der Gott fast wie zu einer Toten
und war auf einmal weit von ihrem Gatten,
dem er, versteckt in einem kleinen Zeichen,
die hundert Leben dieser Erde zuwarf.
Der stürzte taumelnd zu den beiden hin
und griff nach ihnen wie im Traum. Sie gingen
schon auf den Eingang zu, in dem die Frauen
verweint sich drängten. Aber einmal sah
er noch des Mädchens Antlitz, das sich wandte
mit einem Lächeln, hell wie eine Hoffnung,
die beinah' ein Versprechen war: erwachsen
zurück zu kommen aus dem tiefen Tode
zu ihm, dem Lebenden —

Da schlug er jäh
die Hände vor's Gesicht, wie er so kniete,
um nichts zu sehen mehr nach diesem Lächeln.

і чують всі мов щойно через бога:

Замісника йому немає. Я,
я замість нього стану. Не скінчився ж
ніхто з них, як ось я. Що ж матиму
із того, чим була? Того ж вмираю.
Чи ж ти не чув від владарки своєї,
що леже те, що в домі цім чекає,
належить підземеллю? Попрощалась
я з усім, з усіми.
Ніхто із тих, що мруть, так не прощався.
Я йду, щоб все — поховане під тим,
що нині подруг мій — вернулось внівець —
Веди мене: для нього ж я вмираю.

Як в морі вихор хвилями зринає,
так знявся бог — мов мертвій їй назустріч,
відставши вмить від подруга її,
якому він у порусі одному
стокрот життя землі цієї кинув.
Той вслід їм ринув, мов п'яний, і руки
простяг за ними, наче в сні. Та йшли
вони до входу, де юрмою стали
заплакані жінки. Але ще раз
узрів він дівчини обличчя світле
із усміхом, ясним немов надія,
немов обіцянка сливе: вернутись
із глибів смерти стиглою до нього,
в життя його —

Навколішках притьма
руками вкрив обличчя, щоб нічого
не знати після усміху цього.

SCHLANGENBESCHWÖRUNG

Wenn auf dem Markt, sich wiegend, der Beschwörer
die Kürbisflöte pfeift, die reizt und lullt,
so kann es sein, daß er sich einen Hörer
herüberlockt, der ganz aus dem Tumult

der Buden eintritt in den Kreis der Pfeife,
die will und will und will und die erreicht,
daß das Reptil in seinem Korb sich steife
und die das Steife schmeichlerisch erweicht,

abwechselnd immer schwindelnder und blinder
mit dem, was schreckt und streckt, und dem, was löst —;
und dann genügt ein Blick: so hat der Inder
dir eine Fremde eingeflößt,

in der du stirbst. Es ist, als überstürze
glühender Himmel dich. Es geht ein Sprung
durch dein Gesicht. Es legen sich Gewürze
auf deine nordische Erinnerung,

die dir nichts hilft. Dich feien keine Kräfte,
die Sonne gärt, das Fieber fällt und trifft;
von böser Freude steilen sich die Schäfte,
und in den Schlangen glänzt das Gift.

ЗАКЛИНАННЯ ЗМІЙ

Коли на ринку заклинач у дудку —
гойдаючися — дме, що трелями
ярить і пестить, то, буває, хутко
привабить слухача, який з юрми

хистких будок увійде в круг свистілки,
що владним свистом владарно звелить,
щоб у коші тужавіла репгилька,
і звабно тужавінь її м'якшить

в мінливу замороч, сліпма й обміттю
із тим, що тьмить, страшить і слобоня —;
а там лиш погляд: то індієць миттю,
притьма в чужінь тебе пойняв,

що в ній ти мреш. І так тобі, мов рине
жарке на тебе небо. Щось стрибком
обличчя рве. Кладеться чар-коріння
на твій нордійський спогад, що цілком

тобі нінащо він. Тебе вже жадні
не зцілять сили; сонця чвал кипить
жахтить гарячка; стовбури злорадні
у гору мчать і грає в зміях їдь.

DER DICHTER

Du entfernst dich von mir, du Stunde.
Wunden schlägt mir dein Flügelschlag.
Allein: was soll ich mit meinem Munde?
mit meiner Nacht? Mit meinem Tag?

Ich habe keine Geliebte, kein Haus,
keine Stelle, auf der ich lebe.
Alle Dinge, an die ich mich gebe,
werden reich und geben mich aus.

ПОЕТ

Ти одходиш мене, годино,
сплеском раниш твоїм прудким.
Куди ж з устами моїми дінусь?
з моєю ніччю? з днем моїм?

Не маю любки, ні дома не ждуть,
і не знаю, де я спинюся.
Всі ось речі, що їм віддаюся,
збагатівши — мене роздають.

DER KNABE

Ich möchte einer werden so wie die,
die durch die Nacht mit wilden Pferden fahren,
mit Fackeln, die gleich aufgegang'nen Haaren
in ihres Jagens großem Winde weh'n.
Vorn möcht' ich stehen wie in einem Kahne,
groß und wie eine Fahne aufgerollt.
Dunkel, aber mit einem Helm von Gold,
der unruhig glänzt. Und hinter mir gereiht
zehn Männern aus derselben Dunkelheit
mit Helmen, die wie meiner unstet sind,
bald klar wie Glas, bald dunkel, alt und blind.
Und einer steht bei mir und bläst uns Raum
mit der Trompete, welche blitzt und schreit,
und bläst uns eine schwarze Einsamkeit,
durch die wir rasen wie ein rascher Traum:
die Häuser fallen hinter uns ins Knie,
die Gassen biegen sich uns schief entgegen,
die Plätze weichen aus: wir fassen sie,
und uns're Rosse rauschen wie ein Regen.

ХЛОПЕЦЬ

Хотів би бути я одним із тих,
що поночі чвалують верхівцями
із смолоскипами, що буй-волоссям
горять у вихрі їхньої нестями.
І першим я! Попереду — як ось
в човні — велик і ніби стяг бурний.
Ввесь з темряви, лиш злотий шолом мій
ряхтить невтишним блиском. І за мною
ще десять мужа з темряви такої ж,
в мінливих шоломах, як мій: ясних,
мов скло, то темних, тьмяновікових.
Один же поруч простір нам сурмить
сурмою, що мов блискавиці й гам.
Висурмлює самотність чорну нам,
що в ній шаліємо, мов сон, як мить:
нам вслід навколішки падуть дома
і гнуться навстріч вулиці — і ми
спадаєм на тривожну втечу площ
і наших коней чвал шумить, мов дощ.

SCHLUSSTÜCK

Der Tod ist groß.
Wir sind die Seinen
Lachenden Munds.
Wenn wir uns mitten im Leben meinen,
wagt er zu weinen
mitten in uns.

КІНЦІВКА

Смерть є велика.
В неї в полоні
ми і наш сміх.
В час, як живемо, здається нам — вповні,
смерть плачем повнить
нас же самих.

ABEND

Der Abend wechselt langsam die Gewänder,
die ihm ein Rand von alten Bäumen hält;
du schaust: und von dir scheiden sich die Länder,
ein himmelfahrendes und eins, das fällt;

und lassen dich, zu keinem ganz gehörend,
nicht ganz so dunkel wie das Haus, das schweigt,
nicht ganz so sicher Ewiges beschwörend
wie das, was Stern wird jede Nacht und steigt;

und lassen dir (unsäglich zu entwirr'n)
dein Leben, bang und riesenhaft und reifend,
so daß es, bald begrenzt und bald begreifend,
abwechselnd Stein in dir wird und Gestirn.

ВЕЧІР

Поволі вечір тьмарі шати мінить,
що круг дерев старих йому держить;
зориш: й тебе одходять дві країни —
одна, що в небо, й та, що вниз летить;

і кидають тебе, про них не всього,
не так вже темного, як вмовклий дім,
не так вже вічного звучи, як того,
що зіркою стає щоночі всім;

і кидають тобі життя твоє
тривожне, велетенське, в достиганні,
що в тобі збагнене, то вбгане в грані
і каменем, й зорею знов стає.

DAS ABENDMAHL.

Sie sind versammelt, staunende Verstörte,
um ihn, der wie ein Weiser sich beschließt
und der sich fortnimmt, denen er gehörte
und der an ihnen fremd vorüberfließt.
Die alte Einsamkeit kommt über ihn,
die ihn erzog zu seinem tiefen Handeln;
nun wird er wieder durch den Ölwald wandeln,
und die ihn lieben, werden vor ihm flieh'n.

Er hat sie zu dem letzten Tisch entboten
und (wie ein Schuß die Vögel aus den Schoten
scheucht) scheucht er ihre Hände aus den Broten
mit seinem Wort: sie fliegen zu ihm her;
sie flattern bange durch die Tafelrunde
und suchen einen Ausgang. Aber er
is überall wie eine Dämmerstunde.

ВЕЧЕРЯ

Дивуючи, зійшлись вони бентежні
круг нього, що мудрцем в довкілля вник
й одводить геть себе, що їм належав
і нині чужо рине мимо них.

Самотність давня, що зняла у вись
його до чину, глибом знов поймає;
блукатиме він знов оливним гаєм,
і відречуться, хто любив колись.

Призвав їх до останньої гостини
і (наче постріл у садку пташини)
сполохав словом він своїм єдиним
їх руки із хлібів: з усіх сторін
до нього б'ються, тріпотять над столом
і виходу шукають. Але він
немов смеркання — всюди є, навколо.

DER MAGIER

Er ruft es an. Es schrickt zusamm'n und steht.
Was steht? Das andre; alles, was nicht er ist,
wird Wesen. Und das ganze Wesen dreht
ein rasch gemachtes Antlitz her, das mehr ist.

O Magier, halt aus, halt aus, halt aus!
Schaff' Gleichgewicht. Steh' ruhig auf der Waage,
damit sie einerseits dich und das Haus
und drüben jenes Angewachs'ne trage.

Entscheidung fällt. Die Bindung stellt sich her.
Er weiß, der Anruf überwog das Weigern.
Doch sein Gesicht, wie mit gedeckten Zeigern,
hat Mitternacht. Gebunden ist auch er.

ЧАКЛУН

Він кличе. І, стелючися, стоїть
воно. Те інше; все те, що не є ним,
стає істотою. З лицем умить
учиненим, за нього ж більш надхненним.

Чаклуне, витримай! Тривай! Задерж
ти рівновагу на вазі і спокій,
щоб тут ось ти стояв і дім цей теж,
а там, потойбіч твір твій зореокий.

Сповняється. Вершить в'язання чин.
Він знає: слово опір подоліло.
Та на обличчі, мов од збігу стрілок,
у нього північ. Зв'язаний же й він.

DER AUFERSTANDENE

Er vermochte niemals bis zuletzt
ihr zu weigern oder abzuneinen,
daß sie ihrer Liebe sich berühme;
und sie sank ans Kreuz in dem Kostüme
eines Schmerzens, welches ganz besetzt
war mit ihrer Liebe größten Steinen.

Aber da sie dann, um ihn zu salben,
an das Grab kam, Tränen im Gesicht,
war er auferstanden ihrethalben,
daß er seliger ihr sage: Nicht —

Sie begriff es erst in ihrer Höhle,
wie er ihr, gestärkt durch seinen Tod,
endlich das Erleichternde der Öle
und des Rührens Vorgefühl verbot,

um aus ihr die Liebende zu formen,
die sich nicht mehr zum Geliebten neigt;
weil sie, hingerissen von enormen
Stürmen, seine Stimme übersteigt.

ВОСКРЕСЛИЙ

Не встигав ніколи до кінця
одвести її або їй відмовить,
щоб своїм коханням уславлялась;
і на хрест його вона упала
в шаті болю, що горіла вся
самоцвітами її любови.

Якже ж потім, у сльозах вся, миро
в гріб його принесла запашне,
ради неї він воскрес, щоб мирно,
так блаженно їй сказати: Не —

Лиш в своїй печері зрозуміла,
як він смертю скріплий і щаслив,
пільгу мірри їй прочуття несміле
приторкання їй заборонив,

щоб із неї любку сформував,
що не горнеться до милого,
бо ж — страшними бурями поійнята —
над слова здійсмається його.

DER LIEBENDE

Der Liebende wird selber nie genug
euch überschauen, unbegrenzte Wesen,
denn wer vermag ein Angesicht zu lesen,
an dem sein Blick sich schimmernd überschlug.

Der Dichter hofft, mit der und der Gestalt
euch gleichnishaft vorsichtig zu beweisen,
er steigt auf eurer Spur von Kreis zu Kreisen
und macht erschrocken in den Himmeln Halt.

Am Ende ist er euch am nächsten dann,
wenn er sich plötzlich, wie in süßer Trauer,
von einem Gartenweg nicht trennen kann:

Eidechse hat sich eilig weggeragt,
während er an die warme Weinbergmauer
fast feierlich die leeren Hände legt.

ХТО ЛЮБИТЬ...

Хто любить, не вгаватиме у глиб
зорити вашу, сотворіння вічні,
бо хто б зумів читати ув обличчі,
що поглядом яснющим він пошиб.

Поет гадає в формі тій чи тій
ствердити вас обачно порівнянням,
і, з круга в круг йдучи за вами, в сянні
небес — він лячно крок спиняє свій.

Він врешті вам найближчий в мить таку,
коли знечев'я, наче в любім смутку,
не може стежки кинути в садку:

наостіх ящїрка мигне де-де,
як він, врочисто мов, порожні руки
на винничний зогрітий мур кладе.

DER GOLDSCHMIED

Warte! Langsam! droh' ich jedem Ringe
und verträste jedes Kettenglied:
später, draußen, kommt das, was geschieht.
Dinge, sag' ich, Dinge, Dinge, Dinge!
wenn ich schmiede; vor dem Schmied
hat noch keines irgendwas zu sein
oder ein Geschick auf sich zu laden.
Hier sind alle gleich, von Gottes Gnaden:
ich, das Gold, das Feuer und der Stein.

Ruhig, ruhig, ruf' nicht so, Rubin!
Diese Perle leidet, und es fluten
Wassertiefen im Aquamarin.
Dieser Umgang mit euch Ausgeruhten
ist ein Schrecken: alle wacht ihr auf!
Wollt ihr Bläue blitzen? Wollt ihr bluten?
Ungeheuer funkelt mir der Hauf.

Und das Gold, es scheint mit mir verständigt;
in der Flamme hab ich es gebändigt,
aber reizen muß ich's um den Stein.
Und auf einmal, um den Stein zu fassen,
schlägt das Raubding mit metall'nem Hassen
seine Krallen in mich selber ein.

ЗОЛОТАР

Жди! Поволі! — кільця я спляю
і гамую кожну із ланок:
згодом буде все те, що дано.
Речі, речі — куючи — мовляю,
то ж не зможе ні одно
бути чимсь без коваля, чи то
ізнайти про себе долю.
Рівні всі тут з Божої ми волі:
я й вогонь, каміння й золото.

Тихо, тихо, не кричи, рубіне!
У перлини біль; аквамарин
глибом моря міниться і рине.
Жити з вами — страховінь!
Відпочилі, будитесь вмить!
Грати кров'ю прагнете? Чи синню?
Буйним жаром все мені жахтить.

Золото — воно зо мною в змові;
впряг його я в полум'я окови,
та ярить мушу, щоб звилось
об каміння блиск. Але ж без жалю
вб'є воно з ненавистю металю
кігті хижі ті у мене ось.

TRÄNENKRÜGLEIN

Andere fassen den Wein, andere fassen die Öle
in den gehöhlten Gewölb, das ihre Wandung umschrieb.
Ich, als ein kleineres Maß und als schlankestes, höhle
mich einem andern Bedarf, stürzenden Tränen zulieb.

Wein wird reicher, und Öl klärt sich noch weiter im Krüge.
Was mit den Tränen geschieht? — Sie machten mich schwer,
machten mich blinder und machten mich schillern am Buge,
machten mich brüchig zuletzt und machten mich leer.

СЛІЗНИЦЯ

Інші поймають вино, ті знов олії поймають
в довбаний, вигнутий склеп, що окреслив їм обвід.
Я ж ось звабніш і стрункіш поменшу міру довбаю,
вибій про іншу користь: сльозам, що ринуть обміть.

В глеку ясніє олій, в збані багатшають вина.
Що ж постає із слізьми? — Зринули важко мені,
тьмою мене обвели і мерехтінням на згинах —
та й поцербили мене й ось я стою в порожні.

AN DER SONNGEWOHNTEN STRASSE...

An der sonngewohnten Straße, in dem
hohlen, halben Baumstamm, der seit lange
Trog ward, eine Oberfläche Wasser
in sich leis' erneuernd, still ich meinen
Durst: des Wassers Heiterkeit und Herkunft
in mich nehmend durch die Handgelenke.
Trinken schiene mir zu viel, zu deutlich;
aber diese wartende Gebärde
holt mir helles Wasser ins Bewußtsein.

Also, kämst du, brauchst' ich, mich zu stillen
nur ein leichtes Anruh'n meiner Hände,
sei's an deiner Schulter junge Rundung,
sei es an den Andrang deiner Brüste.

НА ОСОННІ ШЛЯХУ...

На осонні шляху, при колоді
жолобчастій, що уже іздавна
про криницю стала, світле плесо
тихо поновляючи — втишаю
спрагу я: води врожай погожий
в себе рук суглобами сприймавши.
Пити — надто б це було виразно;
вводить тільки ж порух вже чекальний
світлу воду у мою свідомість.

То ж прийшла б ти, щоб жагу втишити —
стало б досить приторку рукою
об твоїх плечей округлість юну,
до грудей твоїх буйного зриву.

IMMER WIEDER...

Immer wieder, ob wir der Liebe Landschaft auch kennen
und den kleinen Kirchhof mit seinen klagenden Namen
und die furchtbar verschweigende Schlucht, in welcher die
[ändern
enden: immer wieder geh'n wir zu zweien hinaus
unter die alten Bäume, lagern uns immer wieder
zwischen die Blumen, gegenüber dem Himmel.

ЗАВЖДИ ЗНОВУ...

Завжди знову, хоч же і знаєм пейзаж ми кохання
і маленький цвинтар із жалібними йменами
і жакливо замовчливий яр, що в ньому кінчають
другі, — безпересталь, знову виходимо ми
вдох під старі дерева, завжди й знов таборуем
серед квіток ми, проти синього неба.

4

DER ABEND IST MEIN BUCH

Der Abend ist mein Buch. Ihm prangen
die Deckel purpurn in Damast;
ich löse seine gold'nen Spangen
mit kühlen Händen, ohne Hast,

und lese seine erste Seite,
beglückt durch den vertrauten Ton, —
und lese leiser seine zweite,
und seine dritte träum' ich schon.

В ОБГОРТЦІ З БАГРУ...

В обгортці з багру й одомашку
велична книга — вечір мій;
холодний — сутозлоту пряжку
я звагом одмикаю в ній.

Читавши перший лист — докраю
радію книзі дружній тій, —
і тихше другий лист читаю,
і третій сню вже повен мрій.

HERBST

Die Blätter fallen, fallen wie von weit,
als welkten in den Himmeln ferne Gärten:
sie fallen mit verneinender Gebärde.
Und in den Nächten fällt die schwere Erde
aus allen Sternen in die Einsamkeit.

Wir alle fallen. Diese Hand da fällt.
Und sieh dir andre an: es ist in allen.

Und doch ist Einer, welcher dieses Fallen
unendlich sanft in seinen Händen hält.

ОСІНЬ

Спадає листя, рине мов здаля,
немов сади далекі в небі в'януть,
сппадає заперечливо з туману.
І з зір усіх в самотність тьмяну
сппадає ночами важка земля.

Ми всі падем. Впаде рука ця в тлінь.
І глянь на інших: із всіма те саме.

Та є Один, що добрими руками
це падання так ніжно держить Він.

DER LESENDE

Ich las schon lang. Seit dieser Nachmittag,
mit Regen rauschend, an den Fenstern lag.
Vom Winde draußen hörte ich nichts mehr:
mein Buch war schwer.

Ich sah ihm in die Blätter wie in Mienen,
die dunkel werden von Nachdenklichkeit,
und um mein Lesen staute sich die Zeit. —
Auf einmal sind die Seiten überschienen,
und statt der bangen Wortverworrenheit
steht: Abend, Abend... Überall auf ihnen;
ich schau noch nicht hinaus, und doch zerreißen
die langen Zeilen, und die Worte rollen
von ihren Fäden fort, wohin sie wollen...
Da weiß ich es: Über den übervollen
glänzenden Garten sind die Himmel weit;
die Sonne hat noch einmal kommen sollen. —
Und jetzt wird Sommernacht, so weit man sieht:
Zu wenig Gruppen stellt sich das Verstreute,
dunkel auf langen Wegen geh'n die Leute,
und seltsam weit, als ob es mehr bedeute,
hört man das Wenige, das noch geschieht.
Und wenn ich jetzt vom Buch die Augen hebe,
wird nichts befremdlich sein und alles groß.
Dort draußen ist, was ich hier drinnen lebe,
und hier und dort ist alles grenzenlos;
nur daß ich mich noch mehr damit verwebe,
wenn meine Blicke an die Dinge passen
und an die ernste Einfachheit der Massen —
da wächst die Erde über sich hinaus.
Den ganzen Himmel scheint sie zu umfassen:
der erste Stern ist wie das letzte Haus.

ЧИТАЮЧИ

Читав я довго вже. Відколи мла
годин післяобідніх обвела
дощем шумливим вікна. Вітру я
уже й не чув мов: книга бо моя
важка була.

Вдивлявся я в листи їй, як в старечі
обличчя ті, що запал їх пригас,
і юрмивсь круг читання мого час. —
Негадано листи знялись, як речі,
і замість вихру слів трудних — нараз
на кожному з них, усюди: вечір, вечір...
Ще оком я не звів, а вже ось рветься
довжинь рядків і з ниті безустану
слова зринають в просторинь бажану...
І знаю я: над величчю багатих
садів розкішних неба далечинь:
могло б ось сонце ще раз завітати. —
Та літня ніч тьмить погляду ширинь:
береться в гурт розсіяне усюди,
шляхами довгими йдуть темно люди,
далеко ж ген, мов значить воно більш,
чутно те обмаль, що стається лиш.
та й ось, як гляну із листів на зовні,
ніщо чудним, велике буде все ж.
Там в околі все те, чим тут я повен,
і тут і там — без краю все, без меж.
Щоб тільки ж я ще глибше з тим зіллявся,
коли сприймає погляд мій достоту
і речі і сувору мас простоту,
росте земля, злинає над усім.
І цілим небом повниться земля вся:
і перша зірка, мов останній дім.

DAS IST DIE SEHNSUCHT ...

**Das ist die Sehnsucht: wohnen im Gewoge
und keine Heimat haben in der Zeit.
Und das sind Wünsche: leise Dialoge
täglicher Stunden mit der Ewigkeit.**

**Und das ist Leben. Bis aus einem Gestern
die einsamste von allen Stunden steigt,
die, anders lächelnd als die andern Schwestern,
dem Ewigen entgeschweigt.**

ЦЕ Ж І ТУГА...

Оце ж і туга: жити в хвиль розлогах,
не мати дому в безвістях часу.
Та й ось бажання: тихі діалоги
годин щоденних з вічним про красу.

І це життя ось. Аж найсамотніша
з годин усіх із вчора ізрина,
що усміхом своїм від подруг інша
стриває вічність мовчазна.

ICH LEBE MEIN LEBEN...

Ich lebe mein Leben in wachsenden Ringen,
die sich über die Dinge zieh'n.
Ich werde den letzten vielleicht nicht vollbringen,
aber versuchen will ich ihn.

Ich kreise um Gott, um den uralten Turm,
und ich kreise jahrtausendelang;
und ich weiß noch nicht: bin ich ein Falke, ein Sturm
oder ein großer Gesang.

ЖИВУ Я ЖИТТЯ ЦЕ...

Живу я життя це кругами в зростанні,
ген над світом усіх речей.
Я мабуть не зможу звершити останній,
але ж почати хочу й цей.

Круг Бога, вежі прастарої лечу я,
від десятків кружляю віків;
і досі не знаю; чи сокіл, чи буря,
чи я великий лиш спів.

WERKLEUTE SIND WIR...

Werkleute sind wir: Knappen, Jünger, Meister.
und bauen dich, du hohes Mittelschiff.
Und manchmal kommt ein ernster Hergereister.
geht wie ein Glanz durch uns're hundert Geister
und zeigt uns zitternd einen neuen Griff.

Wir steigen in die wiegenden Gerüste,
in unsern Händen hängt der Hammer schwer,
bis eine Stunde uns die Stirnen küßte,
die strahlend und als ob sie alles wüßte
von dir kommt wie der Wind vom Meer.

Dann ist ein Hallen von dem vielen Hämmern.
und durch die Berge geht es Stoß um Stoß.
Erst wenn es dunkelt, lassen wir dich los:
und deine kommenden Konturen dämmern.

Gott, du bist groß.

РОБІТНИКИ МИ...

Робітники ми: учні і майстрове;
тебе, висока наво, ми вершим.
І часом ось прищелець хмуробровий
осяє блиском наших душ діброви
і похватом дивує нас новим.

Ми сходим на риштовання хитляві,
сутужно молот у руках тяжить,
аж поцілує чола нам смуглявим
година світла, повна знання й слави,
що — вихром з моря мов — від тебе мчить.

Тоді, мов громи горами, могутні
ударами лунають молоти.
Аж як смеркає, ти встаєш в світи:
зоріють обриси твої майбутні.

Великий, Боже, ти.

Schon nach dem ersten Weltkrieg, vor 25 Jahren, glückte es mit — dem damaligen Gymnasiasten, der mit großen literarischen Plänen erfüllt war — aus dem Regal einer Lemberger Buchhandlung ein seltenes Buch „herauszufischen“. Es war eine große Gedichtesammlung unter dem Titel „Buch der Bilder“ und ihr Verfasser war — mir bereits aus einigen in der ukrainischen Zeitschrift „Literaturno-Naukowyj Wistnyk“ veröffentlichten Uebersetzungen bekannt — Rainer Maria Rilke.

Ich verstand damals nicht viel von den Gedichten, die in diesem Buche gesammelt waren. Aber immer wieder griff ich zu ihm zurück, um mich in die fremde Sprache hineinzubeißen und mich immer mehr in die Pracht der ungewöhnlichen Bilder zu vertiefen. Und daher erinnere ich mich noch heute an diese freudige Stunde, als eine gute Hand mir — bereits einem Juris-Studenten und einem zu drei Jahren verurteilten politischen Häftling — ein anderes Buch voll von der tiefen poetischen Weisheit und Erfahrungen in das Gefängnis schickte — „Die Aufzeichnungen des Malte Laurids Brigge“ von demselben Verfasser Rainer Maria Rilke.

Aus dem Gelesenen hatte ich mir folgende Worte Rilkes über die Entstehung eines Verses notiert und im Gedächtnis eingepägt: „Mit Versen ist so wenig getan, wenn man sie früh schreibt“; „Man sollte warten damit und Sinn und Süßigkeit sammeln ein ganzes Leben lang und ein langes womöglich, und dann, ganz zum Schluß, vielleicht könnte man dann zehn Zeilen schreiben, die gut sind“; „Um eines Verses willen muß man viele Städte sehen, Menschen und Dinge, man muß die Tiere kennen, man muß fühlen wie die Vögel fliegen, und die Gebärde wissen, mit welcher die kleinen Blumen sich auftun am Morgen...“

Und außerdem habe ich mir eingepägt: Wenn man Verses schreiben will, muß man viel erleben und viele Erinnerungen haben. Und endlich noch: „Es genügt auch noch nicht, daß man Erinnerungen hat. Man muß sie vergessen können, wenn es viele sind und man muß die große Geduld haben zu warten, daß sie wieder kommen. Denn die Erinnerungen selbst sind es noch nicht. Erst wenn sie Blut werden in uns, Blick und Gebärde namenlos und nicht mehr zu unterscheiden sind von uns selbst, erst dann kann es geschehen, daß in einer sehr seltenen Stunde das erste Wort eines Verses aufsteht in ihrer Mitte und aus ihnen ausgeht“.

Es waren noch einige Jahre vergangen und ich konnte meinem literarischen Gut die Uebertragung des Verses „D

Ще після першої світової війни, яких двадцятьп'ять років тому, мені — сповненому поривів і літературних задумів гімназійному учневі — пощастило «виловити» на полицях однієї із львівських антикварень дивну книжку. Це була велика збірка поезій «Книга образів» й автором її був відомий мені вже з деяких друкованих перекладів в «Літературно-Науковому Вістнику» — Райнер Марія Рільке.

Не багато я зрозумів тоді із поезій, зібраних у цій книзі. Але ж завжди й знову вертався до них, впризаючися в чужу мені мову, вглиблюючися все більше в пишноту незвичайних образів. І тому ще й досі пригадую оту хвилину радості, коли чиясь добра рука подала мені — уже студентові, політичному в'язневі засудженому на три роки в язниці — книжку, сповнену глибокої поетичної мудрости й досвіду — «Записки Мальте Ляврідс Брігге» цього ж таки Райнера Марія Рільке.

З прочитаного я записав тоді, запам'ятав досьгодні слова Рільке про поставання віршу. Про те, що «не багато користи із віршів, коли їх писати надто рано». Що «треба вичікувати з їх писанням, збираючи і снагу й солодкість ціле, по змозі довге життя і — тоді, щойно уже зовсім наприкінці, можна б може написати яких десять — добрих — рядків». Що «ради одного віршу треба бачити багато міст, людей і речей, знати звірів, відчувати як літають пташки і вміти збагнути з яким порухом розчиняються маленькі квітки раннього ранку»...

І ще запам'ятав я, що для того, щоб писати вірші — треба багато пережити і мати чимало чого згадувати. І вкінці, що й спогади не вистачають. Треба вміти їх забути, якщо їх багато, і вміти терпеливо-терпеливо чекати, щоб вони рарнулися. Бо ж самі тільки спогади — це ще не те, що треба. Тільки тоді, коли вони стануть у нас кров'ю, поглядом й порухом, безіменними і вже невіддільними від нас самих, щойно тоді може статися, що якоїсь рідкої години в них і з-поміж них постане перше слово віршу».

Минуло ще декілька років і я зміг зарахувати до свого літературного дорібку переклад віршу Райнера Марія Рільке «Хлопець» і невдатну спробу перекладу «Осінній день»...

* * *

Восени 1939 року події воєнного часу кинули мене — уже політичного втікача — в Західню Європу, між іншим і в Німеч-

Knabe“ und die nicht gelungene Uebertragung „Der Herbsttag“ ..
von Rainer Maria Rilke hinzufügen.

* * *

Im Herbst 1939 wurde ich von den Kriegsgeschehnissen als politischer Flüchtling nach Westeuropa, unter anderem auch nach Deutschland, verschlagen. Als erstes erstand ich mir zwei Bändchen der ausgewählten Gedichte von Rainer Maria Rilke, die ich vielleicht unbewußt, aber doch absichtlich kaufte, um, durch die Anlagen und Parks der fremden Städte wandernd, mir die weisen aber bitteren Worte des Dichters aus dem Vers „Der Herbsttage in Erinnerung zu bringen und ihrer ständig bewußt sein, daß „Wer jetzt kein Haus hat, baut sich keines mehr.“

Es scheint mir, daß die Jahre der Kriegshandlungen, die Jahre der ständigen Gefahr und die Unsicherheit der nächstfolgenden Stunden uns die Gestalt und die Dichtung von Rainer Maria Rilke einigermaßen näher gebracht und sie mehr mit dem Leiden und Ringen der Menschen verwandt gemacht hatten. Der Dichter, den Romain Rolland in seinem Tagebuch als „einen kleinen, zarten Mann, der zunächst etwas schüchtern wirkt, aber auf eine graziöse, kindliche und poesievolle Art“ schilderte, erscheint uns heute — wenn wir uns in seine Gedichte, Aufzeichnungen und Briefe vertiefen — wie eine Titanengestalt von der Art der Rodins Standbilder.

Dieser Eindruck wird hervorgerufen durch die unendliche schöpferische Kraft Rilkes, seine außerordentliche, fast übermenschliche Ergebenheit der Kunst, mit einem Wort — wie er es in einem seiner Briefe aus Muzot ausdrückte — durch die Gehorsamkeit einem Gesetz und einer Aufgabe, die ihm im Zentrum seines Herzens diktiert wurde. Genau wie der geniale französische Bildhauer Rodin — ungeachtet aller Stürme, Unwetter und allen Hindernisse der äußeren Welt — lebte Rilke für seine Poesie und diente seiner Kunst bis zur äußersten Aufopferung seiner menschlichen Kräfte.

Ueber Rilke und seine Dichtung kann man sehr viel schreiben. Wir erwähnen hier nur, daß er — in Prag geboren (1875) — später in München, in Worpswede bei Bremen (in einer Malerkolonie), in Paris, in Duino bei Triest, in Wien lebte und endlich in der Einsamkeit der Schweiz, wo er am 29. Dezember 1926 in dem Schloß Muzot verschied. Fast genau so wie in deutscher Sprache schrieb er seine Gedichte auch in der französischen. Er fühlte sich überall wohl, wo er den entsprechenden Boden und die Luft für sein Schöpfertum fand: In Frankreich sowie im südlichen Schweden, in Spanien sowie in Italien, in Rußland sowie in der Ukraine . . .

чину. Першим моїм набутком були дві книжечки вибраних поезій Райнера Марія Рільке, наче б зумисне куплені для того, щоб блукаючи скверами й осінніми парками чужинецьких міст — пригадувати й усвідомлювати мудрі, але ж гіркі слова поета із віршу «Осінній день» про те, що «Тим, хто бездомний — дому не звести!»

Здається мені, що роки воєнних дій, роки повсякчасної небезпеки й непевності завтрішньої години — вчинили постать і творчість Райнера Марія Рільке якоюсь наче б ближчою, більш рідною терпінням і змаганню людей. Поет, що його характеризував Ромен Роллан у своєму щоденнику «малою на зріст, ніжною, трохи несміливою людиною, але ж повною грації, дитячого шарму й поезії», уявляється нам сьогодні — коли вглиблюватися в його поезію, записки й листи — титанічною постаттю типу роденівських різьб.

Створює таке враження безмежна творча снага Рільке, його незвичайна, просто надлюдська відданість мистецтву, одним словом, як це він сам сказав в одному із своїх листів з Мюзоту, — слухняність одному законowi, одному завданню, подиктованому імперативом серця. Як і геніальний французький скульптор Роден, він — не зважаючи на бурі й негоди й усі перешкоди зовнішнього світу — горів поезією і служив своєму мистецтву до краю людських сил.

Про Рільке і його творчість можна б писати багато. Ми згадаємо тут тільки, що — народжений в Празі (1875 р.) — він жив і в Мюнхені, й у Ворпсведе біля Бремену (в колонії малярів), і в Парижі, і в Дуїно біля Трієсту, й у Відні, і вкінці самотнім у Швейцарії, де помер 29 грудня 1926 року у замку Мюзот. Майже так само добре, як і німецькою, писав він і французькою мовою. Почувався гарно усюди, де знаходив прунт і повітря для своєї творчості: й у Франції, і в південній Швеції, в Іспанії і в Італії, в Росії і в Україні... З останньої — із батьківщини моєї — виніс Рільке надхненне захоплення далечню широким просторів і безпосередністю й глибиною людей. Йй присвячує він в одному із «Сонетів до Орфея» образ спутаного коня, що весняного вечору рветься в далеку далечність...

* * *

Склалося якось так, що кінець воєнної хуртовини кинув мене в маленьке, заховане в горах сільце Франкенвальду. Живучи достоту так, як це сказано в одному із віршів Рільке, «там,

In dem letztgenannten Land — meinem Vaterland — hat Rilke die poetische Begeisterung für die Weite des fernen Raumes und für die unmittelbare Schlichtheit und Tiefe der Menschen gefunden. In einem Gedicht aus den „Sonetten an Orpheus“ widmet er der Ukraine das Bild eines an den Beinen gebändigten Pferdes, das an einem Frühlingsabend in die weite Ferne hinausstürmt...

* * *

Es geschah, daß ich Ende des Kriegssturmes in ein kleines in den Bergen verstecktes Dorf im Frankenwald verschlagen wurde. Fast genau so, wie es in einem Vers von Rilke heißt: „Dort, wo die letzten Hütten sind“, lebte ich hier mit ein paar Dutzend aus der ausgebombten Wohnung geretteten Büchern — unter diesen: „Ausgewählten“ und „Späten Gedichten“ und „Sonetten an Orpheus“. An einem Augusttag 1945 begann ich ganz unverhofft — auch für mich selbst, die Verse von Rilke zu übertragen. Was einst dunkel und unverständlich war, eröffnete sich jetzt, wie die Blumen am Morgen — und bis zum Winter desselben Jahres hatte ich fast dreißig der Uebertragungen fertiggestellt.

Diese, mit noch etwa zwanzig neuen, im vorigen und in diesem Jahre übertragenen, vervollständigt, wagte ich nun — dem Rat von Prof. Oswald Burghardt (Jurij Klen) folgend, der mit freundlichen und warmen Worten meinen Entschluß begrüßte, — alle meine Uebertragungen zu sammeln und gesondert — mit der entgegenkommenden Zustimmung von Dr. Anton Kippenberg aus dem Inselverlag, der das dichterische Werk Rilkes betreute und betreut, — in einem Buch herauszubringen unter einem — vielleicht ein bißchen eigenwilligen — Titel, der aus zwei geheimnisvollen, aber für die Dichtung Rilkes so bezeichnenden Worten besteht: „Dinge und Bilder“.

Dieses Buch nun in die Hände meiner Landsleute, die in fremden Ländern verstreut sind, übergebend und es meinem jüngsten Sohn Jurij, der in demselben Jahre und in demselben Haus zwischen den Bergen und Wäldern des Frankenwaldes, wo die Uebertragungen entstanden sind, geboren wurde, widmend, wünsche ich heute nur das Eine: daß diese Uebertragungen, sowie mein Sohn, und wir alle den Weg zu meiner fernen Heimat — Ukraine finden werden, die einst — in einer anderen Zeit — der fremde Dichter Rainer Maria Rilke kennen und lieben gelernt hat.

Gr., 10. November 1947.

B o h d a n K r a w z i w

де крайні вже хатки», із десятком — двома врятованих із розбомбленого мешкання книжок, в тому — і «Вибраних» і «Пізнih поезій» і «Сонетів до Орфея» — я якогось серпневого дня 1945 року негадано для себе самого став перекладати вірші Рільке. Що було колись темне й незрозуміле, відкривалося тепер, як цвіти раннього ранку, й до зими того ж року було в мене не цілих три десятки перекладів.

Доповнивши їх ще двома десятками нових, перекладених минулого й цього року віршів, зважився я — за спонукою проф. Освальда Бурггардта (Юрія Клена), що дружнім і теплим словом привітав мій почин — зібрати мої переклади і видати їх — за ввічливою згодою д-ра Антона Кіппенберга з Інзельферлягу, що піклувався і піклується поетичною спадщиною Райнера Марія Рільке, — окремою книжкою, назвавши її — може й трохи самовільно — двома таємними, але ж такими характерними для поезії Рільке словами «Речі й образи».

Передаючи ж цю збірку читацькій громаді моїх земляків, розкинутих по чужій землі, і присвячуючи її синові найменшому Юрієві, що народився того ж таки року і в тому ж таки домі серед гір і лісів Франкенвальду, де поставали оці переклади, я бажав би сьогодні тільки одного: щоб і вони, і син мій, і всі ми знайшли дорогу до далекої Батьківщини моєї України, що її колись — за іншого часу — пізнав і так любив чужинець-поет Райнер Марія Рільке.

Гр. 10. листопада 1947.

Богдан Кравців

I N H A L T

Das ist dort, wo die letzten Hütten sind	6
Der Fremde	8
Übung am Klavier	10
Sankt Georg	12
Der Auszug des Verlorenen Sohnes	14
Pietà	16
Der Panther	18
Ein Frauenschicksal	20
Abschied	22
Todeserfahrung	24
Vor dem Sommerregen	26
Letzter Abend	28
Der letzte Graf von Brederode entzieht sich türkischer Gefangenschaft	30
Die Kurtisane	32
Das Karussell	34
Eine Sibylle	38
Der Tod der Geliebten	40
Archaischer Torso Apollos	42
Herbsttag	44
Dame vor dem Spiegel	46
Die Entführung	48
Orpheus. Eurydike. Hermes	50
Liebeslied	56
David singt vor Saul	58
Leda	64
Aus einer Kindheit	66
Esther	68
Die Insel der Sirenen	70
Kretische Artemis	72
Alkestis	74
Schlangenbeschwörung	80
Der Dichter	82
Der Knabe	84
Schlußstück	86
Abend	88
Das Abendmahl	90
Der Magier	92
Der Auferstandene	94
Der Liebende	96

З М І С Т :

Це там, де крайні вже хатки	7
Чужий	9
При роялі	11
Святий Юрій	13
Відхід блудного сина	15
Пієта	17
Пантера	19
Її доля	21
Прощання	23
Досвід із смертю	25
Перед літнім дощем	27
Останній вечір	29
Останній із графського роду Бредероде тікає від турецького полону	31
Куртизана	33
Каруселя	35
Сибілла	39
Смерть коханої	41
Архаїчне торсо Аполлона	43
Осіпний день	45
Дама перед дзеркалом	47
Викрадіж	49
Орфей, Еврідіка, Гермес	51
Пісня любови	57
Давид співає Савлові	59
Леда	65
З дитинства	67
Естера	69
Острови сирен	71
Кретійська Артеміда	73
Алькеста	75
Заклинання змії	81
Поет	83
Хлопець	85
Кінцівка	87
Вечір	89
Вечеря	91
Чаклун	93
Воскреслий	95
Хто любить	97

Der Goldschmied	98
Tränenkrüglein	100
An der sonngewohnten Straße	102
Immer wieder	104
Der Abend ist mein Buch	106
Herbst	108
Der Lesende	110
Das ist die Sehnsucht	112
Ich lebe mein Leben	114
Werkleute sind wir	116
Nachwort	118

Золотар	99
Слізниця	101
На осонні шляху	103
Завжди знову	105
В обгортці з багру	107
Осінь	109
Читаючи	111
Оце ж і тута	113
Живу я життя це	115
Робітники ми	117
Післяслово	119

Die Bücher von Bohdan Krawziw

(in ukrainischer Sprache):

- „Der Weg“, Gedichte, Lviv (Lemberg), 1929.
- „Sonnenstrahlen“, Gedichte, Lviv, 1930.
- „Sonette und Strophen“, Gedichte, Lviv, 1933.
- „Das Hohe Lied“, Nachdichtung, Lviv, 1934.
- „Der letzte Herbst“, Gedichte, Praha (Prag), 1940.
- „Unter den fremden Sternen“, Oktaven, Praha, 1941.
- Dasselbe, II. Ausgabe, Sokal, 1941.

Поезії Богдана Кравцева

- «Дорога», В-во «Вогні», Львів, 1929.
- «Промені», В-во «Іскра», Львів, 1930.
- «Сонети і строфи», В-во «Студ. шлях», Львів, 1933.
- «Пісня пісень», переспів, В-во О. Стецишин, Львів, 1934
- «Остання осінь», В-во «Обрії», Прага, 1940.
- „Під чужими зорями“, В-во «Обрії», Прага, 1941.
- Те ж, друге видання, В-во «Вісті», Сокаль, 1941.